

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการความร่วมมือเพื่อจัดการปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะ
แบบบูรณาการในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ระยะที่ 2

โดย นายวันชัย เลิศฤทธิ และคณะ

สิงหาคม 2553

รหัสโครงการ : RDG5240014

ชื่อโครงการ : โครงการความร่วมมือเพื่อจัดการปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะ
แบบบูรณาการในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ระยะที่ 2

ชื่อนักวิจัย : นายวันชัย เลิศฤทธิ์ และ คณะกรรมการเครือข่ายภาคีความร่วมมือเพื่อการพัฒนา
ตำบลเข้มแข็งจังหวัดชัยนาท

E-mail Address : nar_cnt@hotmail.com

ระยะเวลาโครงการ : 1 มีนาคม 2552 – 30 กันยายน 2553 (จำนวน 18 เดือน)

บทที่ 1 บทนำ

โครงการความร่วมมือเพื่อจัดการปัญหาความยากจนการพัฒนาสังคมและสุขภาวะ แบบบูรณาการในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ดำเนินการโดยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาตำบลเข้มแข็งจังหวัดชัยนาท ดำเนินงานครอบคลุมพื้นที่ 234 หมู่บ้าน 21 ตำบล รวม 8 อำเภอ ซึ่งมีกระบวนการทำงานโดยสังเขป ประกอบด้วย การสำรวจข้อมูลและทุนเดิม เช่น แกนนำกลุ่ม เครือข่ายแหล่งเรียนรู้ การสร้างความเข้าใจระหว่างทีมงานและกลไกประสานงาน, การพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้ในการทำงานและอบรมวิทยากร การจัดเวทีสร้างความเข้าใจระดับ หมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ การสำรวจและเก็บข้อมูลครัวเรือน (บัญชีรายรับ-รายจ่าย), การวิเคราะห์ ถอดบทเรียนและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน, การจัดทำแผนชุมชนและประชาพิจารณ์ในระดับ หมู่บ้านและตำบล และการบูรณาการแผนชุมชนเข้ากับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ผลจากการดำเนินโครงการ นอกจากได้ข้อมูลครัวเรือนและแผนชุมชน รวม 21 ตำบลแล้ว ยังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญภายในชุมชน เช่น เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกชุมชน การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้จ่ายไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลงและมีการออมภาคครัวเรือนมากขึ้น นอกจากนี้ มีการนำข้อมูลด้านบัญชีรายรับ-รายจ่ายครัวเรือนมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ร่วมกันในระดับชุมชนและตำบล เพื่อจัดทำกิจกรรมใหม่ๆ ในการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน โดยได้ข้อสรุปการดำเนินกิจกรรม “ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ขยายโอกาส” อันเป็นความร่วมมือกันระหว่างตำบลต่างๆ ภายในจังหวัดตามความถนัดและความต้องการ ได้แก่

1. กิจกรรมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ จำนวน 8 ตำบล
2. การจัดตั้งกองทุนข้าวสาร จำนวน 7 ตำบล
3. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 3 ตำบล
4. การผลิตผักปลอดภัย จำนวน 3 ตำบล

และนอกจากนั้นผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท ได้ให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนชุมชน จึงได้นำนโยบายให้ อปท. จำนวน 21 ตำบลนำร่องที่เข้าร่วมโครงการฯ นำแผนชุมชนที่ได้จากการดำเนินงานของโครงการไปจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์พัฒนาตำบล ส่วนตำบลซึ่งไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ได้นำแผนชุมชนของโครงการไปใช้คู่เป็นตัวอย่างในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ตำบลของตน โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน

สำหรับโครงการความร่วมมือเพื่อจัดการปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะแบบบูรณาการในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ซึ่งเป็นโครงการระยะที่ 2 จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ได้พบว่าเกิดความสำเร็จในด้านการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เกิดกลไกการทำงานร่วมกันมุ่งสู่ตำบลเข้มแข็ง และเกิดรูปธรรมที่ชัดเจนในการแก้ปัญหาความยากจน (วิสาหกิจชุมชน) แต่ก็มีจุดอ่อนในการดำเนินโครงการในเรื่องของการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ได้แก่

- ด้านการบริหารจัดการและการตลาด โดยเน้นการทำงานเป็นทีม การผลิตให้ได้มาตรฐาน การทำบัญชีเพื่อความถูกต้องและโปร่งใส การคิดต้นทุนในการผลิต การตั้งราคาขายที่เหมาะสม การตลาด และการจัดการทั่วไป
- การเชื่อมโยงเครือข่ายในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในอนาคต
- การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก เพื่อเป็นแนวทางสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน ปัญหาสังคม และปัญหาสุขภาวะ
- รูปแบบ วิธีการนำข้อมูลมาใช้ร่วมกันระหว่างชุมชน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

วัตถุประสงค์ :

1. เพื่อพัฒนากลไกและระบบการทำงานร่วมกันระหว่างประชาชน สถาบันวิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนราชการ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะแบบบูรณาการ ในพื้นที่ตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด
2. เพื่อให้ชุมชน/อปท. มีการรวบรวมข้อมูลในการเสริมสร้างกระบวนการคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาของชุมชนโดยมีรูปแบบ วิธีการจัดการและนำข้อมูลมาใช้ให้มีประสิทธิภาพร่วมกัน
3. เพิ่มทักษะในด้านการบริหารจัดการและการตลาดให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ต่อยอดจากข้อมูลบัญชีครัวเรือน จำนวน 21 ตำบล
4. ส่งเสริมกระบวนการทำงานร่วมกันให้เกิดระบบเครือข่ายงานประเด็น จำนวน 4 เครือข่ายได้แก่ ได้แก่ เครือข่ายปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ เครือข่ายกองทุนข้าวสาร เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวและเครือข่ายผักปลอดภัย

5. พัฒนาศักยภาพแกนนำตำบลให้เกิดความเข้มแข็งเพื่อความยั่งยืนตลอดไป
6. เพื่อลดบทเรียนองค์ความรู้ นวัตกรรมใหม่ที่เกิดจากการดำเนินการของโครงการ
7. เพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้และการบริหารจัดการในการจัดทำแผนชุมชนในพื้นที่ขยายเพิ่มขึ้นอีก จำนวน 5 ตำบล

พื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงานโครงการ :

1. พื้นที่เดิม 21 ตำบล
2. พื้นที่ขยายเพิ่ม 5 ตำบล

ที่	อำเภอ	พื้นที่เดิม		พื้นที่ขยาย	
1.	เมือง	1.เสื่อโฮก	14	ธรรมามูล	10
		2.นางลือ	15	-	-
		3.ท่าชัย	11	-	-
2.	สรรพยา	4.บางหลวง	7	ทต.สรรพยา	11
		5. ตลุก	12	-	-
		6. โพนางคำออก	8	-	-
3.	มโนรมย์	7.ท่าฉนวน	10	วัดโคก	5
4.	วัดสิงห์	8.มะขามเต่า	11	หนองบัว	5
		9.วังหมัน	8	หนองน้อย	8
5.	สรรคบุรี	10.เที่ยงแท้	10	-	-
		11.โพงาม	13	-	-
		12.บางซุด	12	-	-
		13.ดงคอน	16	-	-
6.	หันคา	14.หันคา	9	-	-
		15.ห้วยงู	11	-	-
		16.เด่นใหญ่	12	-	-
7.	หนองมะโมง	17.หนองมะโมง	12	-	-
		18.วังตะเคียน	13	-	-
		19.สะพานหิน	10	-	-
		20.กุคจอก	6	-	-
8.	เนินขาม	21.กะบกเตี้ย	15	-	-
รวม 8 อำเภอ		21 ตำบล	235 หมู่บ้าน	5 ตำบล	39 หมู่บ้าน

วิธีการดำเนินงานโครงการ :

1. ใช้กระบวนการแผนชุมชนเป็นเครื่องมือสร้างการเรียนรู้และกลไกการบริหารจัดการในพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะ
2. สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ให้กับเครือข่ายภาคีความร่วมมือในการพัฒนาตำบลเข้มแข็ง ที่ดำเนินงานในพื้นที่เดิม 21 ตำบลและพื้นที่ขยายอีก 5 ตำบล รวม 26 ตำบล
3. ประสานความร่วมมือกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคราชการ ภาคเอกชน วิชาการ เพื่อตอบสนองการแก้ไขปัญหาความยากจน ปัญหาสังคม และปัญหาด้านสุขภาวะ
4. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และจัดการองค์ความรู้
5. การวางระบบข้อมูลและการติดตามงาน
6. การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ

กลไกการดำเนินงานโครงการ

1. เน้นการพัฒนาชุมชนในทุกๆ ด้าน โดยเครือข่ายภาคประชาชนและยึดพื้นที่เป้าหมายหลักในการขับเคลื่อนในการทำงาน โดยมีคณะกรรมการตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นเจ้าภาพร่วมคอยหนุนเสริมการขับเคลื่อนงาน
3. ภาคีความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ / เอกชน / นักวิชาการ เพื่อเสริมกระบวนการเรียนรู้แก่ประชาชน เพื่อนำไปสู่การจัดการ ปัญหาความยากจน ปัญหาสังคม และปัญหาสุขภาวะในพื้นที่ของจังหวัดชัยนาท

กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ :

ระยะเตรียมการ

1. ประชุมคณะกรรมการจังหวัดในการจัดทำโครงการแก้ไขปัญหาความยากจนก่อนเสนอ สกว.
2. จัดเวทีประสานแผนกับหน่วยงานระดับจังหวัดก่อนเริ่มโครงการ

ระยะดำเนินงานโครงการ

1. อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ/การตลาดให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เกิดจากข้อมูลบัญชีครัวเรือน
2. อบรมให้ความรู้ในกิจกรรมเฉพาะด้าน (กิจกรรมเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย)
3. สัมมนาการเรื่องแผนชุมชนและการวิเคราะห์ข้อมูลบัญชีครัวเรือน
4. จัดเวทีสร้างเครือข่ายต่อยอดจากบัญชีครัวเรือน 4 เรื่องหลัก (ปุ๋ยอินทรีย์/กองทุนข้าวสาร/เมล็ดพันธุ์ข้าว/ผักปลอดภัย)

5. จัดประชุมเครือข่ายงานวิสาหกิจชุมชน 4 เครือข่าย
6. จัดทำแผนชุมชน
7. สรุปบทเรียน/ผนวกแผน อปท.
8. สนับสนุนกิจกรรมเครือข่ายตำบล
9. อบรม/ศึกษาดูงาน รูปแบบวิธีการจัดการและใช้ข้อมูลชุมชนร่วมกับ อปท.
10. สรุปบทเรียน / ประสานแผน อบจ./ ส่วนราชการ
11. ถอดบทเรียนองค์ความรู้ ในพื้นที่
12. สนับสนุนงานวิชาการ / ติดตามให้คำปรึกษา แนะนำ ประสานงานในด้านต่างๆ
13. สรุปบทเรียนการดำเนินงานโครงการ
14. สรุปรายงาน / การประเมินผล
15. สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรภาคี
16. ประชาสัมพันธ์
17. การประชุมคณะกรรมการโครงการและคณะทำงานจังหวัด
18. การบริหารจัดการโครงการ

แผนการดำเนินงานของโครงการ (ระยะเวลา 18 เดือน เริ่มตั้งแต่ เดือนมีนาคม 2552 – สิงหาคม 2553)

ที่	กิจกรรม	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
		มีค.51	เมย.52	พค.52	มิย.52	กค.52	สค.52	กย.52	ตค.52	พย.52	ธค.52	มค.53	กพ.53	มีค.53	เมย.53	พค.53	มิย.53	กค.53	สค.53
	ระยะขึ้นเตรียมการ - ประชุมคณะกรรมการจังหวัดในการจัดทำโครงการแก้ปัญหาความยากจนก่อนเสนอ สกว.																		
	- จัดเวทีประสานแผนกับหน่วยงานระดับจังหวัดก่อนเริ่มโครงการ																		
1.	ระยะดำเนินงานนิรนโครงการ อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ/ การตลาดให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เกิดจากข้อมูลบัญชีครัวเรือน			↕															
2.	อบรมให้ความรู้ในกิจกรรมเฉพาะด้าน (กิจกรรมเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย)				↕														
3	สนับสนุนการจัดทำแผนชุมชนและการวิเคราะห์ข้อมูลบัญชีครัวเรือน				↕														
4	จัดเวทีสร้างเครือข่ายต่อยอดจากบัญชีครัวเรือน 4 เรื่องหลัก (ปุ๋ย/ข้าว/เมล็ดพันธุ์/ผักปลอดภัย)			↕															
5	จัดประชุมเครือข่ายงานวิสาหกิจชุมชน 4				↕			↕			↕			↕					

ผลลัพธ์ที่ได้เกิดจากการดำเนินงานโครงการ

1. เกิดกลไกความร่วมมือระหว่างประชาชน สถาบันวิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการ เพื่อจัดการปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะแบบบูรณาการ ในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ตั้งแต่ในระดับตำบล 26 ตำบล 8 อำเภอ และจังหวัด
2. ชุมชน/อปท. มีการรวบรวมข้อมูลใช้ในการเสริมสร้างกระบวนการคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาของชุมชนซึ่งมีรูปแบบวิธีการจัดการ และการนำข้อมูลมาใช้ให้มีประสิทธิภาพ จำนวน 5 ตำบล
3. เกิดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวน 21 ตำบล ที่มีการบริหารจัดการและการตลาด อย่างเป็นระบบและมีความเข้มแข็งในการดำเนินงาน
4. เกิดเครือข่ายงานประเด็นระหว่างตำบล ซึ่งมีการทำงานร่วมกันจำนวน 4 เครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ เครือข่ายกองทุนข้าวสาร เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว และเครือข่ายผักปลอดภัย
5. แกนนำระดับตำบลจำนวน 26 ตำบล 274 คน มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการดำเนินงานพัฒนาตำบล
6. ถอดองค์ความรู้นวัตกรรม 5 ชุดความรู้ในเรื่อง ตำบลเข้มแข็ง ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ กองทุนข้าวสาร ผักปลอดภัย และเมล็ดพันธุ์ข้าว
7. อปท.มีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณในพื้นที่เพิ่มจำนวน 5 ตำบล ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการบริหารจัดการในการจัดทำแผนชุมชน

ตัวชี้วัดตำบลเข้มแข็งประกอบด้วย

- เกิดคณะกรรมการตำบล ที่มีตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตำบล และแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ
- การมีส่วนร่วมของชุมชน ร่วมแลกเปลี่ยน (ระดมความคิด ระดมสมอง) ร่วมปันความคิด (เปิดเผย เปิดใจ) ร่วมลิขิตอนาคต (กำหนดรูปแบบ/วิธีการ) ร่วมกำหนดตนเอง (กำหนดแผนปฏิบัติการ)
- มีกิจกรรมทำร่วมกันและมีการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ
- มีระบบข้อมูล/แผนชุมชนที่เป็นปัจจุบัน
- มีการทำงานร่วมกันกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

บทที่ 2. กระบวนการดำเนินงานและผลที่เกิดขึ้น

ชาวชนบทแอ่งน ผู้ตำบลเข้มแข็ง เป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหของชุมชนจังหวัดชนบท เน้นให้ชุมชนรู้จักการจัดทำแผนชีวิตชุมชนโดยการค้นหาปัญหาและสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อทำการแก้ไขและบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วน อันส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

เครือข่ายเข้มขัน ชุมชนเข้มแข็ง โครงการความร่วมมือฯ จ.ชนบท ระยะที่ 2 มุ่งเน้นการดำเนินงานของชุมชนในพื้นที่เป้าหมายให้เกิดการสร้างเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด โดยมีระบบการบริหารจัดการของตนเอง ระบบการทำงานมีความเข้มข้น สู่การจัดการกลุ่ม/เครือข่าย ที่มีคุณภาพประสิทธิภาพ

ผลการดำเนินงานและผลที่เกิดขึ้น

1. อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ/การตลาดให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เกิดจากข้อมูลบัญชีครัวเรือน

- จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้กับคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน 18 ตำบล จำนวน 3 รุ่นๆ ละ 6 ตำบลๆ ละ 6 คน ระยะเวลารุ่นละ 2 วัน ผู้เข้าอบรมรวม 108 คน หลักสูตรเรื่องการบริหารจัดการ/การตลาดได้แก่ การทำงานเป็นทีม การจัดทำบัญชี การคิดต้นทุนในการผลิต การตั้งราคาขาย การตลาด การประชาสัมพันธ์ การบรรจุภัณฑ์ และการจัดการทั่วไป

รุ่นที่	วันเดือนปี	ตำบลเป้าหมาย
1	21-22 พฤษภาคม 2552	ท่าชัย,มะขามเต่า,วังหมั่น,โพนางคำออก,ตุลก, บางหลวง
2	25-26 พฤษภาคม 2552	กุดจอก,วังตะเคียน,สะพานหิน,หนองมะโมง, บางซุด,ดงคอน
3	8-9 มิถุนายน 2552	เสือโฮก, ห้วยจู,เด่นใหญ่,หันคา,โพงาม,กะบกเตี้ย
รวม	6 วัน	18 ตำบล

* **หมายเหตุ** ตำบลนางลือ, ตำบลเที่ยงแท้, ตำบลท่าฉนวน ได้จัดการฝึกอบรมการบริหารจัดการ/การตลาด โดยใช้งบประมาณของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนตำบลละ 1 แสนบาท

ผลที่เกิดขึ้น - ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนมีทักษะในการบริหารจัดการ ในกิจกรรมของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถนำไปปฏิบัติงานในกิจกรรมของตนเองได้ เช่น การจัดทำระบบข้อมูลเครือข่าย, การทำบัญชี/การคิดต้นทุน, การตลาด ฯลฯ

2. อบรมให้ความรู้ในกิจกรรมเฉพาะด้าน (กิจกรรมเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย)

- จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้กิจกรรมเฉพาะด้าน ได้แก่

1. เครือข่ายปุยอินทรีย์ชีวภาพ 7 ตำบล เรื่องการทำปุยชีวภาพ/ปุ๋ยหมัก /ปุ๋ยอัดเม็ด
2. เครือข่ายกองทุนข้าวสาร 5 ตำบล เรื่อง การจัดสำรวจข้อมูลผู้บริโภค และเวทีเรียนรู้ข้อมูล
3. เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว 3 ตำบล เรื่อง การศึกษาเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ได้คุณภาพ
4. เครือข่ายผักปลอดภัย 3 ตำบล เรื่อง ความรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง, การผลิตผักปลอดสารพิษ, การทำปุ๋ยหมัก และสารชีวภาพไล่แมลง

กิจกรรม	วันเดือนปี	ตำบล	จำนวนคน	สถานที่อบรม
ปุยอินทรีย์/ชีวภาพ	10 สิงหาคม 2552	เสือโฮก	35	หมู่ 3 ต.เสือโฮก
	17 สิงหาคม 2552	เด่นใหญ่	30	หมู่ 7 ต.เด่นใหญ่
	20 สิงหาคม 2552	กะบกเตี้ย	32	หมู่ 3 ต.กะบกเตี้ย
	26 สิงหาคม 2552	สะพานหิน,วังตะเคียน, หนองมะโมง	45	หมู่ 1 ต.สะพานหิน
เมล็ดพันธุ์ข้าว	25 สิงหาคม 2552	บางหลวง, หันคา, โพนางคำออก	27	หมู่ 5 ต.หันคา
ผักปลอดภัย	29 กรกฎาคม 2552	กุดจอก	37	หมู่ 1 ต.กุดจอก
	30 สิงหาคม 2552	ตลุก	38	หมู่ 1 ต.ตลุก
	10 ตุลาคม 52	ท่าชัย	65 คน	หมู่ 11 ต.ท่าชัย
กองทุนข้าวสาร	10 ตุลาคม 52	วังหมัน	30 คน	หมู่ 4 ต.วังหมัน
	9 พฤศจิกายน 52	มะขามเฒ่า	33 คน	หมู่ 8 ต.มะขามเฒ่า
	28 ธันวาคม 52	ห้วยงู	30 คน	อบต.ห้วยงู
	11 มกราคม 53	บางซุด	36 คน	เทศบาลตำบลบางซุด
	13 มกราคม 53	ดงคอน	32 คน	สถานีอนามัยหนอง แฉม

* หมายเหตุ ตำบลนางลือ, ตำบลเที่ยงแท้, ตำบลท่าฉนวน ใช้งบประมาณของ สสส.

ผลที่เกิดขึ้น - สมาชิกเครือข่ายได้รับความรู้และเข้าใจในเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ด้านการผลิตที่ได้มาตรฐาน และมีคุณภาพดี จนสามารถนำไปปฏิบัติในกิจกรรมของตนเองเกิดผลสำเร็จได้มากยิ่งขึ้น เช่น รู้เทคนิควิธีการทำปุยอินทรีย์ชีวภาพทั้ง ปุ๋ยหมัก น้ำหมักและปุยอินทรีย์อัดเม็ด, เทคนิควิธีการการจัดทำเมล็ดพันธุ์ข้าว, การปลูกผักปลอดภัยที่ได้มาตรฐานตามหลักวิชาการ, การเรียนรู้การแปรรูปข้าวสาร ที่ได้คุณภาพและตรงความต้องการของตลาด ฯลฯ

3. การจัดสัมมนาเรื่องแผนชุมชนและการวิเคราะห์ข้อมูลบัญชีครัวเรือน

- จัดการสัมมนาแผนชุมชน/การวิเคราะห์ข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนให้กับคณะทำงานจังหวัด/แกนนำชุมชน/อปท./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง รศ.ดร.สุธีระ ประเสริฐสรรค์ รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ได้ให้เกียรติ เป็นวิทยากรให้ความรู้ แนะนำการวิเคราะห์ข้อมูลจากบัญชีครัวเรือน จำนวน 2 รุ่นๆ ละ 1 วัน

รุ่นที่	วันเดือนปี	กลุ่มเป้าหมาย		จำนวนคน
		ชุมชน	อปท./ราชการ	
1	10 สิงหาคม 2552	68	12	80
2	11 สิงหาคม 2552	55	13	68
รวม	2 วัน	123	25	148

ผลที่เกิดขึ้น – ผู้เข้าอบรม มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. พื้นฐานการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบการวิจัยเบื้องต้น (เอ๊ะ อ้อ โอ้โฮ อ้าว)
2. การวิเคราะห์รายรับ-รายจ่าย เพื่อให้รู้จักตัวเองและใช้วางแผนชีวิตตนเอง
3. การวิเคราะห์การพึ่งตนเอง/การพึ่งภายนอก ของชุมชน
4. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนในการประกอบอาชีพ และความเสี่ยงในกาลลงทุน
5. การคิดต้นทุนในการผลิต
6. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับข้อมูลอื่นๆ เช่น หนี้บาท/คน, ผลผลิต กก./ไร่ ฯลฯ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน การในการทำงานต่อไป

- ผู้เข้าร่วมการสัมมนาได้รับความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลจากบัญชีครัวเรือน เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนชุมชนที่ตรงกับความเป็นจริงกับสภาพของชุมชน ตลอดจนการเชื่อมโยงข้อมูลบัญชีครัวเรือนสู่การวางแผนพัฒนางานต่างๆ ในชุมชน และการสร้างเครือข่ายพื้นที่ตำบลกับตำบลในการพัฒนาระบบข้อมูลด้วยกัน

4. การจัดเวทีสร้างเครือข่ายต่อยอดจากบัญชีครัวเรือน 4 เรื่องหลัก (ปฎิอินทรีย์ชีวภาพ/กองทุนข้าวสาร/เมล็ดพันธุ์ข้าว/ผักปลอดภัย)

- จัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเสริมสร้างความรู้ การสร้างเครือข่ายให้กับคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 21 ตำบลๆ ละ 3 คน รวม 63 คน เพื่อเชื่อมร้อยเครือข่ายทั้ง 4 ประเด็นหลักและสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน พร้อมทั้งพัฒนาความรู้ของแต่ละเครือข่ายไปพร้อมๆ กัน เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2552

ผลที่เกิดขึ้น - เกิดเครือข่ายเชื่อมโยงระดับตำบลกับตำบลใน 4 ประเด็นหลักได้แก่ เครือข่ายปฎิอินทรีย์ชีวภาพ / เครือข่ายกองทุนข้าวสาร / เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว / เครือข่ายผักปลอดภัย เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการทำงานร่วมกันโดยมีคณะกรรมการเครือข่ายดำเนินงานทั้ง 4 เครือข่ายพร้อมทั้งกฎระเบียบของเครือข่าย / มีแผนการดำเนินงานร่วมกัน

เครือข่าย	พื้นที่ตำบล	จำนวนคน	
		สมาชิก	กรรมการ
1. เครือข่ายปฎิอินทรีย์ชีวภาพ 8 ตำบล	นางลือ,เสื่อโฮก,โพงาม,เด่นใหญ่,กะบกเตี้ย, สะพานหิน, หนองมะโมง, วังตะเคียน	347	29
2. เครือข่ายกองทุนข้าวสาร 7 ตำบล	เที่ยงแท้,บางซุด, ดงคอน. วังหมั่น,มะขามเฒ่า, ห้วยงู,ท่าฉนวน	881	25
3. เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว 3 ตำบล	บางหลวง, โพนางดำออก, หันคา	119	19
4. เครือข่ายผักปลอดภัย 3 ตำบล	จำนวน ท่าชัย, ตลุก, กุดจอก	124	19
รวม	21 ตำบล	1,471	92

**5. การจัดประชุมเครือข่ายงานวิสาหกิจชุมชน 4 เครือข่าย (เครือข่ายปุยอินทรีย์ชีวภาพ/เครือข่าย
กองทุนข้าวสาร/เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว/เครือข่ายผักปลอดภัย)**

- เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนทั้ง 4 เครือข่าย มีการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินงานตาม
ประเด็นทุก 3 เดือน/ครั้ง โดยใช้ระบบการประชุมสัญจรเพื่อได้เยี่ยมชมกิจกรรมของแต่ละตำบล

เครือข่าย	การประชุม	วันเดือนปี	จำนวนคน	สถานที่
1. เครือข่ายปุยอินทรีย์ชีวภาพ	ครั้งที่ 1	18 ก.ค. 52	23	ม.7 ต.สะพานหิน
	ครั้งที่ 2	18 ต.ค. 52	29	ม.5 ต.นางลิ้นจี่,
	ครั้งที่ 3	27 ธ.ค. 52	29	ที่ตั้งโครงการฯ
	ครั้งที่ 4	18 มี.ค. 53	17	ม. 7 ต.เด่นใหญ่
2. เครือข่ายกองทุนข้าวสาร	ครั้งที่ 1	23 ก.ย. 52,	18	ที่ตั้งโครงการฯ
	ครั้งที่ 2	23 ก.ย. 52	18	ที่ตั้งโครงการฯ
	ครั้งที่ 3	27 ธ.ค. 52	28	ที่ตั้งโครงการฯ
	ครั้งที่ 4	7 เม.ย. 52	18	ที่ตั้งโครงการฯ
3. เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว	ครั้งที่ 1	21 ก.ค. 52	12	ม.6 ต.บางหลวง
	ครั้งที่ 2	26 ต.ค. 52	17	วัดท่ากฤษณา ต.หันคา
	ครั้งที่ 3	27 ธ.ค. 52	17	ที่ตั้งโครงการฯ
	ครั้งที่ 4	13 พ.ค. 52	12	ที่ตั้งโครงการฯ
4. เครือข่ายผักปลอดภัย	ครั้งที่ 1	11 ก.ค. 52	17	ม.1 ต.ตลุก
	ครั้งที่ 2	17 ต.ค. 52	19	ม. 5 ต.ห้วยสูง
	ครั้งที่ 3	27 ธ.ค. 52	19	ที่ตั้งโครงการฯ
	ครั้งที่ 4	7 พ.ค. 52	12	ที่ตั้งโครงการฯ

ผลที่เกิดขึ้น – เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนทั้ง 4 เครือข่าย ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ใน
การทำงาน เป็นการเสริมสร้างกระบวนการพัฒนาความรู้ตลอดจนการร่วมกันแก้ไข
ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น อันนำไปสู่การพัฒนากิจกรรมของตนเองได้

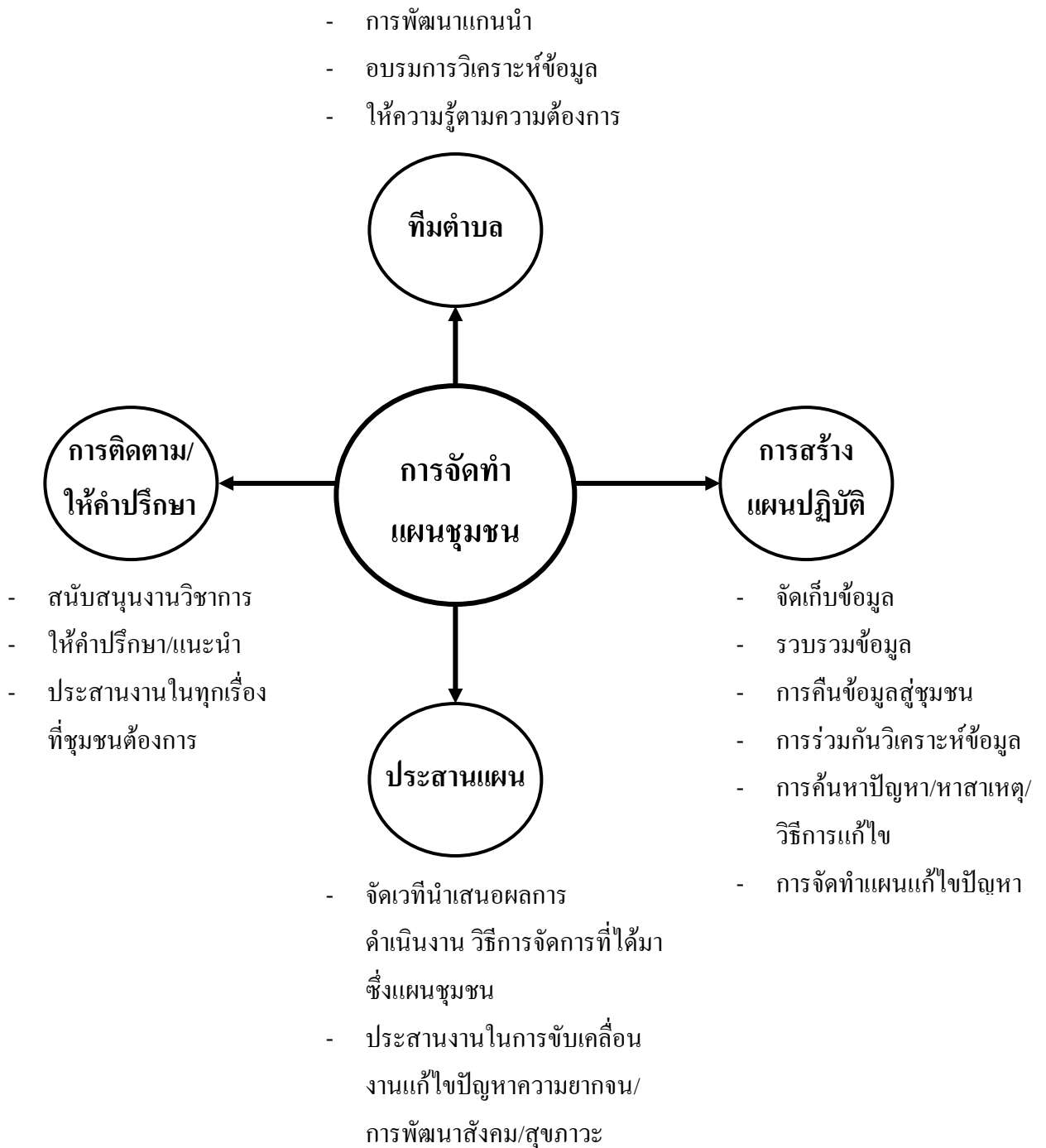

6. จัดทำแผนชุมชน

- 6.1. มีคณะกรรมการซึ่งเป็นตัวแทนแต่ละหมู่บ้านมาเป็นกรรมการตำบล โดยมีการประชุมพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาความยากจน ปัญหาสังคม ปัญหาสุขภาพ และใช้บัญชีครัวเรือนในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเป็นประจำทุกเดือน รวม 21 ตำบล 274 คน

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวน คณะกรรมการตำบล	ทุกวันที่... ของเดือน	สถานที่ประชุม
1. ท่าชัย	11	11	27	ที่ศูนย์ ศสมช. หมู่ที่ 11
2. นางลือ	15	17	25	ศาลาหมู่บ้าน หมู่ที่ 5
3. เสือโฮก	13	16	6	ศาลาเอนกประสงค์ ม.13
4. บางหลวง	7	16	12	ศาลาเฉลิมพระเกียรติฯ
5. ตลุก	12	12	16	ที่ทำการกำนัน ต.ตลุก
6. โพนางคำออก	8	9	8	บ้านประธานฯ หมู่ที่ 5
7. เทียงแท้	10	11	28	โรงสีชุมชน หมู่ที่ 8
8. โพนงาม	13	14	18	ศาลาหมู่บ้าน หมู่ที่ 3
9. บางซุด	12	13	12	สำนักงานเทศบาลบางซุด
10. ดงคอน	16	17	1	สถานีอนามัยดงคอน, สถานี อนามัยเทพรัตน์ ศาลาหมู่บ้าน หมู่ ที่ 11
11. เด่นใหญ่	12	12	14	ที่ทำการกำนัน ต.เด่นใหญ่
12. หันคา	9	20	14	อบต.หันคา
13. ห้วยยูง	11	11	15	สำนักงานเทศบาลห้วยยูง
14. มะขามเฒ่า	11	12	10	ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 8
15. วังหมั่น	8	10	10	อบต./ศาลาหมู่บ้าน ม.4
16. หนองมะโมง	12	13	15	เทศบาล/ที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน ม. 1
17. กุดจอก	6	6	12	ศูนย์เรียนรู้ทอผ้า หมู่ที่ 1
18. สะพานหิน	10	11	15	อบต.สะพานหิน
19. วังตะเคียน	13	14	7	ร.ร.วังน้ำขาว
20. ท่าฉนวน	10	14	5	อบต.ท่าฉนวน
21. กะบกเตี้ย	15	15	25	อบต.กะบกเตี้ย
รวม	234	274	-	-

6.2. ขั้นตอนการจัดทำแผนชุมชนของโครงการฯ

6.3. การจัดเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือน โดยคณะกรรมการตำบล อาสาสมัคร

- การจัดเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือนอย่างน้อยตำบลละ 100 ชุด/เดือน รวม 21 ตำบล 2,381 ชุด
- รวบรวมข้อมูลบัญชีครัวเรือน สรุปวิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูลในแต่ละเดือน
- จัดเวทีคืนข้อมูลในแต่ละตำบล จำนวน 21 ตำบล พร้อมวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแก้ปัญหาในหมู่บ้านของตนเอง โดยคณะกรรมการตำบลร่วมกับผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน/กรรมการหมู่บ้าน) คนทำบัญชีครัวเรือน หมู่บ้านละประมาณ 3 คน โดยมีวิธีการตรวจสอบข้อมูลที่เก็บว่าถูกต้องหรือไม่
- วิเคราะห์ข้อมูลภาพรวมของตำบล โดยการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา แนวทางแก้ไข จากนั้นก็นำแนวทางแก้ไขมาจัดทำเป็นแผนงานหรือโครงการย่อยเพื่อแก้ปัญหาในภาพของตำบล
- วิเคราะห์ในภาพรวมของหมู่บ้าน โดยการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา แนวทางแก้ไข จากนั้นก็นำแนวทางแก้ไขมาจัดทำเป็นแผนงานหรือโครงการย่อยเพื่อแก้ปัญหาในภาพของหมู่บ้าน(ชุมชน)
- นำข้อเสนอในการแก้ปัญหของแต่ละหมู่บ้าน (ชุมชน) มารวบรวมเข้าเล่มเป็นแผนชุมชน เพื่อเตรียมประสานแผน กับ อปท.

ตารางการจัดข้อมูลบัญชีครัวเรือน : โครงการความร่วมมือฯ จ.ชัยนาท ระยะที่ 2

ตำบล	คณะกรรมการ(คน)	จำนวนครัวเรือนทำบัญชี	ระยะเวลาที่จัดเก็บ
1. นางลือ	17	100	12 เดือน
2. เสือโฮก	16	95	12 เดือน
3. ท่าชัย	11	126	12 เดือน
4. บางหลวง	16	100	12 เดือน
5. โพนางคำออก	9	99	12 เดือน
6. ตลุก	12	97	12 เดือน
7. เทียงแท้	11	96	12 เดือน
8. โพนาม	14	127	12 เดือน
9. บางซุด	13	108	12 เดือน
10. ดงคอน	17	217	12 เดือน
11. หันคา	20	95	12 เดือน
12. เค้นใหญ่	12	119	12 เดือน
13. ห้วยงู	11	100	12 เดือน
14. กะบกเตี้ย	15	150	12 เดือน
15. มะขามเฒ่า	12	102	12 เดือน
16. วังหมัน	10	96	12 เดือน
17. ท่าฉนวน	14	100	12 เดือน
18. กุดจอก	6	120	12 เดือน
19. หนองมะโมง	13	115	12 เดือน
20. วังตะเคียน	14	119	12 เดือน
21. สะพานหิน	11	100	12 เดือน
รวม 21 ตำบล	274	2,381	-

สรุปข้อมูลบัญชีครัวเรือนโครงการความร่วมมือฯ จังหวัดชัยนาท

รวม 21 ตำบล 2,381 ครัวเรือน

รายการ	จำนวนเงิน
รายรับ	
1. ขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ฯ	501,957,779
2. ขายสัตว์เลี้ยง เช่น หมู วัว เป็ด ไก่ ฯ	27,750,144
3. ขายผลิตภัณฑ์จากงานหัตถกรรม	8,772,491
4. การค้าขายสินค้าซื้อมา/ขายอาหาร	45,494,457
5. การขายพืช/สัตว์ จากแหล่งธรรมชาติ	5,631,012
6. ค่าจ้างจากการทำงานหรือให้บริการ	77,922,034
7. เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าคอมมิชชั่น	92,026,404
8. เงินสงเคราะห์และสวัสดิการต่างๆ	11,695,619
9. รายได้จากการขาย/ให้เช่า ที่ดิน บ้าน ฯ	15,352,202
10. รายรับจากดอกเบี้ยเงินกู้/ดอกเบี้ยธนาคารฯ	22,490,029
11. รายได้จากการเลี้ยงโชค	8,259,019
12. เงินที่ได้รับจากการกู้ยืม	61,328,558
13. เงินที่ลูก หลาน ญาติพี่น้อง ส่งมาให้	25,939,281
14. เงินที่ผู้อื่นช่วยงานต่างๆ	5,828,974
15. เงิน/ลาภลอยที่มีคนนำมาให้เป็นกรณีพิเศษ	4,434,464
รวมรายรับ	914,882,467
รายจ่าย	
หมวดที่ 1 : ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ	
1.1. ค่าจ้างแรงงาน	43,616,729
1.2. ค่าเช่า/ซื้อวัสดุอุปกรณ์ หรือลงทุนเครื่องมือ ฯ	76,173,766
1.3. ค่าโดยสาร รถ เรือ รถไฟ ฯ ค่าแถมไป ประหยัด ฯ	3,894,360
1.4. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงพาหนะ เดินทาง/ประกอบอาชีพ	43,111,473
1.5. ค่าปุ๋ยชีวภาพ หรืออินทรีย์ ฯ	22,222,387
1.6. ค่าปุ๋ยเคมี/ฮอร์โมน ฯ	62,628,788
1.7. ยามาแมลง ยาปราบศัตรูพืช	31,693,043

รายการ	จำนวนเงิน
1.8. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องมือฯ ประกอบอาชีพ	11,291,083
1.9. เงินสด เงินค่าน้ำ หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อยานพาหนะ	35,159,131
1.10. ซื้อสินค้ามาจำหน่าย	29,089,179
รวมค่าใช้จ่ายหมวดที่ 1	358,879,939
หมวดที่ 2 : ค่าอาหาร	
2.1. ข้าวสารทุกชนิด	18,621,120
2.2. เนื้อสัตว์ปีก สัตว์น้ำ แมลง และสัตว์อื่นๆ ที่ใช้เป็นอาหาร	15,650,007
2.3. ผักสด และผลไม้สดต่างๆ รวมทั้งพริก หัวหอม กระเทียมฯ	8,599,184
2.4. ไข่สด เช่น ไข่เป็ด ไข่ไก่ ไข่นกกระทา ฯ	3,592,165
2.5. เครื่องเทศ เช่น พริกไทย กานพลู ขมิ้น ฯ	773,976
2.6. อาหารแห้ง อาหารกระป๋อง อาหารหมักดอง อาหารสำเร็จรูป ฯ	4,941,407
2.7. อาหารสำเร็จที่ซื้อจากร้าน เช่น ข้าวผัด เกี้ยวเตี๋ย ขนมหวาน ฯ	9,230,346
2.8. น้ำดื่มสะอาด เช่นน้ำแร่ น้ำโพลาลิส ฯ	1,083,972
2.9. น้ำอัดลม ชา กาแฟ เครื่องดื่มเกลือแร่ ฯ	4,660,254
2.10. นมทุกชนิด โอวัลติน ไมโล โกโก้ น้ำผลไม้	5,263,277
2.11. ขนมหอบเคี้ยว ขนมหอมกรอบ ลูกอม	4,597,687
2.12. ค่าขนมที่ให้แก่เด็กไปโรงเรียนรายวัน /รายเดือน	13,128,520
2.13. เครื่องดื่มชูกำลัง เช่น กระทิงแดง ลิโพ เอ็ม100 ฯลฯ	1,913,577
2.14. เหล้า เบียร์ ยาแดง ไวน์ กระแช่ สาโท	5,582,081
2.15. ค่าเชื้อเพลิงในการหุงต้ม เช่น แก๊ส ถ่าน ฟืน ฯลฯ	3,503,237
รวมค่าใช้จ่ายหมวดที่ 2	101,140,810
หมวดที่ 3 : ยา - สุขภาพอนามัย	
3.1. ยาแก้ปวด	967,873
3.2. ยารักษาโรคอื่นๆ	2,824,822
3.3. ยาหรืออุปกรณ์คุมกำเนิด	288,674
3.4. ค่ารักษาพยาบาลทั้งที่สถานีนอนามัย โรงพยาบาล และคลินิก	4,506,465
3.5. ยาสูบ บุหรี่ หมาก ยานัตถ์ ฯลฯ	2,359,468
3.6. จ่ายเบี้ยประกันชีวิต เบี้ยประกันสุขภาพ และเบี้ยประกันภัย	11,933,136

รายการ	จำนวนเงิน
รวมค่าใช้จ่ายหมวดที่ 3	22,880,438
หมวดที่ 4 : เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับ	
4.1. เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และเครื่องนอน	6,609,603
4.2. ค่าใช้จ่ายในการเสริมสวย เช่น ตัดผม คัดผม ย้อมผม เครื่องสำอาง ฯ	3,509,323
4.3. ชื้อทอง เงิน นาก เพชร พลอย และเครื่องประดับที่มีค่าอื่นๆ	3,039,250
รวมค่าใช้จ่ายหมวดที่ 4	13,158,176
หมวดที่ 5 : ที่อยู่อาศัย	
5.1. เงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อ/เช่าที่ดิน ฯ	19,349,783
5.2. ซ่อมแซม ต่อเติมหรือปลูกบ้าน หรือปรับปรุงบริเวณบ้าน/ที่ดิน	22,837,579
5.3. เงินสด เงินคาวน และเงินผ่อน เพื่อซื้อ/ซ่อมเครื่องใช้ในบ้าน ฯ	5,380,622
5.4. ของใช้ประจำวัน เช่น สบู่ ยาสีฟัน ของเด็กเล่น ฯ	9,961,670
5.5. ค่าไฟฟ้า	10,358,435
5.6. ค่าน้ำประปา	2,376,391
5.7. ค่าโทรศัพท์ทั้งครัวเรือน รายเดือน/ค่าบัตรเติมโทรศัพท์	8,840,840
5.8. ค่าหนังสือพิมพ์ หนังสือ นิตยสาร	334,415
5.9. ค่าภาษีต่างๆ เช่น ภาษีบำรุงท้องที่ ที่ดิน ภาษี รันค่า ฯ	984,678
รวมค่าใช้จ่ายหมวดที่ 5	80,424,413
หมวดที่ 6 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งานสังคม และเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	
6.1. ฝากธนาคาร ซื้อพันธบัตร ฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ ออกเงินกู้	28,342,634
6.2. จ่ายดอกเบี้ย และผ่อนใช้หนี้เงินกู้ เงินยืม เงินเช่า	42,472,962
6.3. เงินทำบุญ หรือบริจาค	6,267,813
6.4. เงินช่วยงานหรือเงินใส่ซอง เช่น งานแต่งงาน งานศพ งานบวช ฯ	12,237,361
6.5. ค่าใช้จ่ายในการจัดงานแต่งงาน/งานศพ บวชนาค ขึ้นบ้านใหม่ ฯ	5,647,599
6.6. จ่ายพักผ่อนหย่อนใจ เช่น ค่าแผ่นซีดี ค่าตัวดูหนัง ดนตรี ฯ	1,501,135
6.7. ซื้อสัตว์เลี้ยง เช่น สุนัข นก ปลา ฯ หรือไม้ดอกไม้ประดับ	1,716,018
6.8. เงินเดือนหรือเงินที่ส่งไปช่วยเหลือญาติในครอบครัวที่อยู่อื่น	4,676,538
6.9. เงินเสียไปโดยไม่เต็มใจ เช่น ทำเงินหาย ถูกลักขโมย ถูกปรับ ฯ	745,158

รายการ	จำนวนเงิน
6.10. เงินที่จ่ายเพื่อการเสี่ยงโชค เช่น ซื้อหวย ล็อตเตอรี่ สลากกินแบ่งฯ	4,127,268
6.11. เงินเลี้ยงดวงในรูปแบบต่างๆ	597,024
รวมค่าใช้จ่ายหมวดที่ 6	108,331,510
หมวดที่ 7 : ค่าใช้จ่ายในการศึกษา	
7.1. ค่าเทอม ค่าเรียนพิเศษ ค่ากิจกรรมพิเศษ	10,945,759
7.2. ค่าอุปกรณ์การเรียน เช่น เครื่องเขียน สมุด หนังสือเรียน กระเป๋า ฯ	2,508,322
7.3. ค่าชุดนักเรียน ชุดพลละ ชุดลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ฯ	1,155,207
รวมค่าใช้จ่ายหมวดที่ 7	14,609,288
รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 7 หมวด	699,424,574
สรุปรายรับมากกว่ารายจ่าย	215,457,893

* หมายเหตุ - รายเอียดข้อมูลแต่ละตำบล ตามเอกสารแนบท้าย

การวิเคราะห์รายรับหลักการพึ่งตนเอง และการพึ่งภายนอกของ ชาวจังหวัดชัยนาท
จำนวน 21 ตำบล 2,381 ครัวเรือน

อันดับ	รายการ	จำนวนเงิน (บาท)	%	ความหมายของข้อมูล
1	ขายผลผลิตจากการทำนา ทำไร่ ฯ	501,957,779	54.87	พึ่งตนเอง
2	เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าคอมมิชชั่น	92,026,404	10.06	พึ่งภายนอก
3	ค่าจ้างการทำงานหรือให้บริการ	77,922,034	8.52	พึ่งภายนอก
4	เงินที่ได้รับจากการกู้ยืม	61,328,558	6.70	พึ่งภายนอก
5	การค้าขายสินค้าซื้อมา/ขายอาหาร	45,494,457	4.97	พึ่งตนเอง
6	ขายสัตว์เลี้ยง เช่น หมู วัว เป็ด ไก่ ฯ	27,750,144	3.03	พึ่งตนเอง
7	เงินที่ลูก หลาน ญาติพี่น้อง ส่งมาให้	25,939,281	2.84	พึ่งภายนอก
8	รายรับจากดอกเบี้ยเงินกู้/ดอกเบี้ยธนาคาร ฯ	22,490,029	2.46	พึ่งตนเอง
9	รายได้จากการขาย/ให้เช่า ที่ดิน บ้าน ฯ	15,352,202	1.68	พึ่งตนเอง
10	เงินสงเคราะห์และสวัสดิการต่างๆ	11,695,619	1.28	พึ่งภายนอก
11	ขายผลิตภัณฑ์จากงานหัตถกรรม	8,772,491	0.96	พึ่งตนเอง
12	รายได้จากการเลี้ยงโชค	8,259,019	0.90	พึ่งภายนอก
13	เงินที่ผู้อื่นช่วยงานต่างๆ	5,828,974	0.64	พึ่งภายนอก
14	การขายพืช/สัตว์ หมาจากแหล่งธรรมชาติ	5,631,012	0.62	พึ่งภายนอก
15	เงิน/ลาภลอยที่มีคนนำมาให้เป็นกรณีพิเศษ	4,434,464	0.48	พึ่งภายนอก
รวม		914,882,467	100	พึ่งตนเอง 67.97%
				พึ่งภายนอก 32.03%

การวิเคราะห์รายรับของชาวชัยนาท

รายรับ	100.00%
พึ่งตนเอง	67.97%
พึ่งภายนอก	32.03%

การวิเคราะห์รายจ่ายของ ชาวจังหวัดชัยนาท จำนวน 21 ตำบล 2,381 ครัวเรือน

อันดับที่	หมวด	จำนวนเงิน	%	หมายเหตุ
1	หมวดที่ 1 : ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ	358,879,939	51.31	หนักไปทางค่าเช่า, วัสดุอุปกรณ์ฯ/ปุ๋ยเคมี
2	หมวดที่ 6 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งานสังคม และเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	108,331,510	15.49	ซื้อที่ดิน, สิ่งปลูกสร้าง และค่าไฟฟ้า โทรศัพท์, ของใช้ประจำวันสูงพอๆกัน
3	หมวดที่ 2 : ค่าอาหาร	101,140,810	4.46	จ่ายค่าอาหารและเนื้อสัตว์, ค่าขนมเด็กฯสูง
4	หมวดที่ 5 : ที่อยู่อาศัย	80,424,413	11.50	เงินฝากฯ สูง, ส่วนจ่ายดอกเบี้ยฯ และเงินใส่ของช่วยงานสูงพอๆกัน
5	หมวดที่ 3 : ยา - สุขภาพอนามัย	22,880,438	3.27	จ่ายค่าเบี่ยงปะกันฯ สูงเพื่อความมั่นคงชีวิต
6	หมวดที่ 7 : ค่าใช้จ่ายในการศึกษา	14,609,288	2.09	ซื้อสื่อและเครื่องประดับฯ พอๆกัน
7	หมวดที่ 4 : เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับ	13,158,176	1.88	หนักไปทางค่าทอม เรียนพิเศษฯ
รวม		699,424,574	100	

ข้อมูลรายจ่ายที่น่าสนใจ ของ ชาวจังหวัดชัยนาท จำนวน 21 ตำบล 2,381 ครัวเรือน

อันดับที่ 1 หมวดที่ 1 : ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ

รายจ่าย 5 อันดับแรกที่น่าสนใจ	รายจ่าย 358,879,939 บาท	
	บาท	ร้อยละ
1. ค่าเช่า/ซื้อวัสดุอุปกรณ์ฯ พันธุ์พืชและสัตว์	76,173,766	21.23
2. ค่าปุ๋ยเคมี/ฮอร์โมน	62,628,788	17.45
3. ค่าจ้างแรงงาน	43,616,729	12.15
4. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	43,111,473	12.01
5. เงินสด เงินคาวน เงินผ่อน ซื้อยานพาหนะ	1,443,349	0.40

อันดับที่ 2 หมวดที่ 6 : ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุน งานสังคม และเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

รายจ่าย 3 อันดับแรกที่น่าสนใจ	รายจ่าย 108,331,510 บาท	
	บาท	ร้อยละ
1. จ่ายดอกเบี้ย/ผ่อนใช้เงินกู้ฯ	42,472,962	39.21
1. ฝากธนาคารฯ ซื้อพันธบัตรฯ	28,342,634	26.16
3. เงินใส่ซองช่วยงาน	12,237,361	11.30

อันดับที่ 3 หมวดที่ 2 : ค่าอาหาร

รายจ่าย 5 อันดับแรกที่น่าสนใจ	รายจ่าย 101,140,810 บาท	
	บาท	ร้อยละ
1. ข้าวสารทุกชนิด	18,621,120	18.41
2. ค่าเนื้อสัตว์ฯ	15,650,007	15.47
3. ค่าขนมให้เด็กไปโรงเรียน	13,128,520	12.98
4. อาหารสำเร็จรูป	9,230,346	9.13
5. ผักสด และผลไม้สดต่างๆ	8,599,184	8.50

อันดับที่ 4 หมวดที่ 5 : ที่อยู่อาศัย

รายจ่าย 4 อันดับแรกที่น่าสนใจ	รายจ่าย 13,158,176 บาท	
	บาท	ร้อยละ
1. ซ่อมแซม ต่อเติมหรือปลูกบ้าน ปรับปรุงบริเวณบ้าน	22,837,579	28.40
2. เงินสด เงินคาวน หรือเงินผ่อน เพื่อซื้อ/เช่าที่ดินสิ่งปลูกสร้าง	19,349,783	24.06
3. ค่าไฟฟ้า	10,358,435	12.88
4. ของใช้ประจำวัน	9,961,670	12.39
5. ค่าโทรศัพท์ทั้งครัวเรือน	8,840,840	10.99

ข้อมูลหนี้สินของครัวเรือนที่จัดทำบัญชีจังหวัดชัยนาท ปี 2553

ณ พฤษภาคม 2553

ที่	ตำบล	ครัวเรือนทำบัญชี	หนี้สิน/ครัวเรือน	หนี้สินรวม
1	ท่าชัย	126	221,900	7,959,400
2	นางลือ	100	219,410	21,941,000
3	เสือโฮก	95	237,225	2,536,375
4	บางหลวง	100	127,300	2,730,000
5	ตลุก	97	215,225	20,876,825
6	โพนางคำออก	99	142,500	14,107,500
7	ดงคอน	217	404,260	87,724,420
8	เทียงแท้	96	177,196	17,010,816
9	บางซุด	108	199,238	21,517,704
10	โพงาม	127	168,000	21,336,000
11	เด่นใหญ่	119	185,800	22,110,200
12	หันคา	95	490,117	46,561,115
13	ห้วยจู	100	193,800	19,380,000
14	มะขามเฒ่า	102	273,700	27,917,400
15	วังหมัน	96	295,760	28,392,960
16	กะบกเตี้ย	150	185,866	27,879,900
17	ท่าฉนวน	100	215,357	21,535,700
18	กุคจอก	120	300,034	36,004,080
19	วังตะเคียน	119	166,421	19,804,099
20	สะพานหิน	100	298,870	29,887,000
21	หนองมะโมง	115	298,790	34,360,850
รวม		2,381	244,256	581,573,344

ผลที่เกิดขึ้น - เกิดกระบวนการทำงานร่วมกันของชุมชนในระดับหมู่บ้าน ตำบล

- ชุมชน ได้รู้ได้เห็นวิธีการดำเนินชีวิตของตนเองในแต่ละวันซึ่งสะท้อนความเป็นอยู่จากการที่ได้จัดทำแบบบันทึกรายรับรายจ่าย และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่การพัฒนา/การวางแผนชีวิตตนเองได้
- ชุมชนได้มีการจัดเก็บข้อมูล นำมาเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้ได้เห็นสภาพความเป็นอยู่ที่แท้จริงของตนเองและชุมชน ทั้งในระดับครัวเรือน หมู่บ้านและตำบล
- ชุมชน ได้ทราบปัญหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของตนเอง และสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ รวมทั้งหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ตอบสนองเรื่องที่เกิดขึ้นได้ตรงจุด

7. สรุปบทเรียน/ผนวกแผน อปท.

จัดเวทีสรุปบทเรียนระดับตำบลและผนวกแผนชีวิตชุมชนกับ อปท. (อบต./เทศบาล) เพื่อให้ผู้นำท้องถิ่นได้ทราบปัญหา สาเหตุของปัญหา และหาแนวทางแก้ไข รวมทั้งประสานแผนกับ อปท.เพื่อให้เกิดการนำแผนชีวิตของชุมชนไปบรรจุไว้ในแผนของ อปท.และตั้งงบประมาณในการแก้ปัญหาของชุมชน จำนวน 21 ตำบลในการจัดเวทีฯ ทางโครงการได้เชิญผู้เข้าร่วม 3 ฝ่าย คือ 1. ฝ่าย อปท. (นายก ปลัด สมาชิก อบต./สท.) 2. ฝ่ายแกนนำชุมชน/ชาวบ้าน 3. ฝ่ายคณะกรรมการจังหวัด/ผู้ประสานงานจังหวัด

ตำบล	วัน/เดือน/ปี	จำนวน/คน	สถานที่จัดเวที	ผลที่เกิดขึ้น
1. ท่าชัย	18 พ.ค. 53	44	อบต.ท่าชัย	อบต. โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร ได้รับแผนชุมชนเพื่อบรรจุไว้เป็นแผนของ อบต.
2. นางลือ	18 พ.ค. 53	58	วัดวังเคียน	เทศบาล โดย ประธานสภาและ ปลัดเทศบาล ได้รับแผนชุมชนเพื่อบรรจุไว้เป็นแผนของ เทศบาล
3. ท่าฉนวน	20 พ.ค. 53	41	อบต.ท่าฉนวน	รองนายก อบต. ได้รับแผนชุมชนเพื่อบรรจุไว้เป็นแผนของ อบต.
4. เสือโฮก	20 พ.ค. 53	34	เทศบาล ต.เสือโฮก	นายก เทศมนตรีฯ ได้รับแผนชุมชนเพื่อบรรจุไว้เป็นแผนของ เทศบาล

ตำบล	วัน/เดือน/ปี	จำนวน/คน	สถานที่จัดเวที	ผลที่เกิดขึ้น
5. บางซุด	21 พ.ค. 53	34	เทศบาล ต.บางซุด	เทศบาล โดย รองนายกฯ และ ปลัดเทศบาล ได้รับแผนชุมชน เพื่อบรรจุไว้เป็นแผนของ เทศบาล
6. ห้วยยูง	21 พ.ค. 53	51	เทศบาล ต.ห้วยยูง	นายกเทศมนตรีฯ และ ปลัดเทศบาล ได้รับแผนชุมชน เพื่อบรรจุไว้เป็นแผนของ เทศบาล
7. วังตะเคียน	23 พ.ค. 53	30	เทศบาล ต. วัง ตะเคียน	เทศบาล โดย เจ้าหน้าที่ฝ่าย แผนงาน/นโยบาย ได้รับแผน ชุมชนเพื่อบรรจุไว้เป็นแผน ของ เทศบาล
8. กุดจอก	24 พ.ค. 53	39	วัดศรีสโมสร	รองนายก อบต.ได้รับแผน ชุมชนเพื่อบรรจุไว้เป็นแผน ของ อบต.
9. สะพานหิน	25 พ.ค. 53	38	อบต.สะพานหิน	รองนายก อบต. ได้รับแผน ชุมชนเพื่อบรรจุไว้เป็นแผน ของ อบต.
10.หนองมะโมง	25 พ.ค. 53	31	เทศบาล ต.หนองมะ โมง	ประธานสภาเทศบาล และ ปลัดเทศบาล ได้รับแผนชุมชน เพื่อบรรจุไว้เป็นแผนของ เทศบาล
11.วังหมัน	26 พ.ค. 53	42	ศาลาหมู่บ้าน หมู่ที่ 4	นายก อบต., ประธานสภาฯ และ ปลัด อบต.ได้รับแผน ชุมชนเพื่อบรรจุไว้เป็นแผน ของ อบต.
12. บางหลวง	27 พ.ค. 53	34	เทศบาล ต.บางหลวง	นายกเทศมนตรี และ ปลัดเทศบาล ได้รับแผนชุมชน เพื่อบรรจุไว้เป็นแผนของ อบต.

ตำบล	วัน/เดือน/ปี	จำนวน/คน	สถานที่จัดเวที	ผลที่เกิดขึ้น
13. ตลุก	27 พ.ค. 53	51	เทศบาล ต.ตลุก	รองนายกเทศมนตรีฯ ได้รับ แผนชุมชนเพื่อบรรจุไว้เป็น แผนของ เทศบาล
14. เทียงแท้	31 พ.ค. 53	36	อบต.เทียงแท้	ปลัด อบต.และคณะ ส.อบต. ได้รับแผนชุมชนเพื่อบรรจุไว้ เป็นแผนของ อบต.
15. โฟงาม	31 พ.ค. 53	36	เทศบาล ต.โฟงาม	นายกเทศมนตรี และ ปลัดเทศบาลฯ ได้รับแผน ชุมชนเพื่อบรรจุไว้เป็นแผน ของ เทศบาล
16. หันคา	3 มิ.ย. 53	35	อบต.หันคา	อบต. โดย สมาชิก อบต. 3 ท่านได้รับมอบหมายจาก นาก ยกฯ ได้รับแผนชุมชนเพื่อ บรรจุไว้เป็นแผนของ อบต.
17. กะบกเตี้ย	4 มิ.ย. 53	44	อบต.กะบกเตี้ย	เลขานุการฯ นายกอบต.ได้รับ แผนชุมชนเพื่อบรรจุไว้เป็น แผนของ อบต.
18. เค้นใหญ่	4 มิ.ย. 53	35	อบต.เค้นใหญ่	นายก อบต.และคณะ ส.อบต. ได้รับแผนชุมชนเพื่อบรรจุไว้ เป็นแผนของ อบต.
19. ดงคอน	7 มิ.ย. 53	33	ศาลาหมู่บ้าน หมู่ที่ 12	นายกเทศมนตรีฯ ได้รับแผน ชุมชนเพื่อบรรจุไว้เป็นแผน ของ เทศบาล
20. มะขามเฒ่า	8 มิ.ย. 53	59	อบต.มะขามเฒ่า	นายก อบต.ได้รับแผนชุมชน เพื่อบรรจุไว้เป็นแผนของ อบต.
21. โพนางคำออก	8 มิ.ย. 53	44	วัดมะปรางค์	รองนายกเทศมนตรี, สท. และ เจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนฯ ได้รับแผน ชุมชนเพื่อบรรจุไว้เป็นแผน ของ เทศบาล

สรุปจำนวนแผนชุมชน โครงการความร่วมมือฯ จ.ชัยนาท ปี 2553

ที่	ตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน โครงการ	งบประมาณ (บาท)	ผู้ได้รับผลประโยชน์ (คน)
1	กะบกเตี้ย	15	11	10,086,000	2,082
2	กุฉจอก	6	7	13,965,000	680
3	ดงคอน	16	8	2,360,000	2,141
4	เด่นใหญ่	12	14	4,400,000	2,706
5	ตลุก	12	12	2,245,000	1,661
6	ท่าฉนวน	10	10	4,270,000	1,080
7	ท่าชัย	11	8	1,205,000	745
8	เทียงแท้	10	12	2,573,000	2,505
9	นางลือ	15	10	4,266,000	2,224
10	บางซุด	12	8	6,230,000	1,555
11	บางหลวง	7	13	7,122,000	1,518
12	โพงาม	13	7	6,570,000	1,102
13	โพนางคำออก	8	7	2,180,000	967
14	มะขามเฒ่า	11	14	7,166,000	2,633
15	วังตะเคียน	13	8	5,237,000	1,494
16	วังหมัน	8	15	115,479,600	4,747
17	สะพานหิน	10	11	5,375,000	2,320
18	เสือโฮก	13	7	2,025,000	635
19	หนองมะโมง	12	12	3,932,000	2,112
20	ห้วยงู	11	7	1,838,100	2,016
21	หันคา	9	10	3,160,000	865
รวม		234	210	211,684,700	37,788

8. สนับสนุนกิจกรรมเครือข่ายตำบล

- ประสานงานองค์กรภาครัฐ เอกชน ในการสนับสนุนกิจกรรมตามแผนชุมชนในพื้นที่เป้าหมายของโครงการฯ เช่น การฝึกอบรม/ศึกษาดูงาน/เงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดรูปธรรมที่ชัดเจนสามารถแก้ปัญหาความยากจน ปัญหาสังคม และปัญหาสุขภาพ

กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินงาน	หน่วยงานสนับสนุน
1. การฝึกอบรมการทำสบู่ใส(รังไหม, ส้มโอ, น้ำมันละหุ่ง) ลูกประคบสมุนไพรไมโครเวฟ	กลุ่มแม่บ้านทำทราย หมู่ 1 ต.บางหลวง 22-23 เมษายน 2552	คณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
2. การฝึกอาชีพสำหรับชุมชน (หัตถกรรมผักตบชวา, แปรรูปอาหาร, ตัดเย็บเสื้อผ้า)	ต.เสือโฮก, ต.สะพานหิน ต.วังหมัน, ต.เที่ยงแท้ ต.หนองมะโมง, ต.กุฉจอก ต.บางหลวง	สำนักงานจัดหางานจังหวัดชัยนาท
3. การปลูกผักปลอดภัยได้มาตรฐาน และผักกางมุ้ง, บรรจุ-ภัณฑ์ ออกร้านจำหน่าย, การประชาสัมพันธ์	ต.ห้วยขุม, ต.ท่าชัย, ต.ตลุก, ต.ท่าฉนวน, ต.เด่นใหญ่	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดชัยนาท สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท ตามงบประมาณยุทธศาสตร์จังหวัด
3. โครงการสร้างเสริมสุขภาพและรายได้สำหรับผู้สูงอายุในชุมชนจังหวัดชัยนาท (อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน และฝึกอาชีพสร้างรายได้สำหรับผู้สูงอายุ/จัดตั้งกลุ่มผู้สูงอายุ/กองทุนผู้สูงอายุ/ศูนย์ต้นแบบงานด้านผู้สูงอายุ และกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ)	8 ตำบล 82 หมู่บ้าน ต.ธรรมามูล ต.โพนาค้อออก, ต.เที่ยงแท้, ต.ห้วยขุม, ต.กะบกเตี้ย, ต.หนองน้อย, ต.สะพานหิน ต.ท่าฉนวน	สมาคมพัฒนาผู้ประกอบการ ผู้สูงอายุชนบท ร่วมกับ สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย
4. ศูนย์ข้าวชุมชน (เมล็ดพันธุ์ข้าว)	ต.มะขามเฒ่า, ต.สะพานหิน ต.หันคา, ต.เที่ยงแท้, ต.บางหลวง, ต.วังหมัน	สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท ตามงบประมาณยุทธศาสตร์จังหวัด
5. เสริมสร้างมาตรฐานแผนชุมชน	ทั้ง 21 ตำบลของโครงการฯ	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดชัยนาท
6. เครื่องคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว	ต.บางหลวง	กอ.รมน.

กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินงาน	หน่วยงานสนับสนุน
7. รมรณรงค์ให้ความรู้การเมืองภาคพลเมือง/เสริมสร้างความเข้มแข็งองค์กรชุมชน	จำนวน 21 ตำบลโครงการฯ	สถาบันพระปกเกล้า / สถาบันพัฒนาการเมือง/ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมืองฯ จ.ชัยนาท
8. สวัสดิการชุมชน	ต.วังหมัน, ต.บางซุด, ต.บางหลวง	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
9. สภากองักกรชุมชน	ต.ดงคอน, ต. โพนงาม, ต.สะพานหิน, ต.ท่าฉนวน	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

ผลที่เกิดขึ้น - เกิดกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนในระดับตำบลเพิ่มขึ้น

- ชุมชนมีอาชีพมีรายได้ จากการที่ได้รับการสนับสนุน การฝึกอบรม วัสดุอุปกรณ์ เงินทุนหมุนเวียน จากหน่วยงานต่างๆ ทุกพื้นที่ในโครงการ
- ชุมชนมีสภากองักกรชุมชนระดับตำบล พร้อมดำเนินงานพัฒนาในพื้นที่ของตนเอง
- ชุมชนมีกองทุนสวัสดิการเพื่อการพึ่งพาตนเองในระดับพื้นที่ 82 ชุมชน
- ลดปัญหาด้านสังคมและด้านสุขภาวะ

9. อบรม/ศึกษาดูงาน รูปแบบวิธีการจัดการและใช้ข้อมูลชุมชนร่วมกับ อปท.

- คณะกรรมการ โครงการความร่วมมือเพื่อจัดการปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะแบบบูรณาการในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ได้อบรม/ศึกษาดูงาน รูปแบบวิธีการจัดการและใช้ข้อมูลชุมชนร่วมกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีประสิทธิภาพ ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมการอบรมศึกษาดูงาน จำนวน 6 แห่งประกอบไปด้วย อบต.วังหมัน, อบต. สะพานหิน ,อบต.ท่าฉนวน,เทศบาล ต.บางซุด, เทศบาล ต.โพนางดำออก และ เทศบาล ต.สรรพยา รวม 6 แห่ง จำนวน 18 คน คณะทำงานจังหวัด/ผู้ประสานงานสำนักงานการสนับสนุนการวิจัย รวม 3 คน รวมคณะอบรมศึกษาดูงานทั้งสิ้น 21 คนระหว่างวันที่ 20-23 ตุลาคม 2552 ในการใช้ข้อมูล โปรแกรมขนาดเล็ก, Map Windows, จากคณะวิทยากรของผู้ประสานงานภาคใต้ โดย นายณรงค์ คงมาก และคณะ ณ ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาสุขภาพภาคประชาชนภาคใต้(กระทรวงสาธารณสุข) และการศึกษาดูงานการจัดการข้อมูลเพื่อการพัฒนาพื้นที่ของ อบต.ปากพูน อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช

ผลที่เกิดขึ้น - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวน 6 แห่ง ได้เรียนรู้ถึงรูปแบบวิธีการจัดการและใช้ข้อมูลชุมชนร่วมกับ อปท. (การดำเนินการยังไม่สมบูรณ์)

- อปท. ทั้ง 6 แห่ง สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรม/ศึกษาดูงาน มานำไปใช้ในการดำเนินงานขององค์กรตนเองได้ในระดับหนึ่ง

10. สรุปบทเรียน / ประสานแผน อบจ./ ส่วนราชการ

โครงการฯ ร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ได้จัดเวทีนำเสนอผลการดำเนินงานที่ผ่านมาแบ่งเป็น 2 วัน วันแรกเน้นบทเรียนการทำงานที่ผ่านมาพร้อมรูปธรรมที่เกิดขึ้น รวมทั้งเป็นการจัดนิทรรศการในเรื่อง การจัดเก็บข้อมูลบัญชีครัวเรือน การวิเคราะห์ข้อมูลบัญชีครัวเรือนสู่การจัดทำแผนชุมชน วันที่สองงานวิชาการ เรื่อง ข้าวและเมล็ดพันธุ์ข้าวของจังหวัดชัยนาท, สัมโอขาวแตงกวา, การท่องเที่ยวชัยนาท, การเลี้ยงแพะ, การเลี้ยงปลา, การแปรรูปและการเพิ่มมูลค่าสมุนไพร นอกจากนี้เป็นระดมความคิดเห็น พร้อมการให้ข้อเสนอในการแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะแบบบูรณาการในพื้นที่ จังหวัดชัยนาท ซึ่งได้รับเกียรติจากท่านผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท (นายจำลอง โพธิ์สุข) ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (รศ.ดร.สวัสดิ์ ดันตะรัตน์) เป็นประธานในพิธีเปิด พร้อมทั้งร่วมงานวิชาการ พร้อมทั้งทางโครงการฯ ได้มอบแผนชุมชนจำนวน 21 ตำบลให้กับจังหวัดชัยนาท โดย ท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท (นางพรณี งามจำ) เป็นผู้รับมอบ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดย รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย) เป็นผู้รับมอบ ซึ่งงานนี้มีผู้เข้าร่วมเวทีจากตัวแทนชุมชนในพื้นที่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต./เทศบาล/อบจ.) หน่วยงานราชการ ภาควิชาการ องค์กรภาคเอกชน จำนวนทั้งสิ้น 400 คน เมื่อวันที่ 10-11 พฤษภาคม 2553 ณ โรงแรมชัยนาทธานี

ผลที่เกิดขึ้น - หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ภาควิชาการ ประชาชน บุคคลทั่วไป ได้ทราบถึงผลการดำเนินงานโครงการ
- ได้ประสานงานมอบแผนชุมชนทั้ง 21 ตำบลให้กับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนในด้านต่างๆ ในการแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะในพื้นที่จังหวัดชัยนาท

11. ถอดบทเรียนองค์ความรู้ในพื้นที่ 5 องค์ความรู้ ได้แก่ ตำบลเข้มแข็ง, ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ, กองทุนข้าวสาร, ผักปลอดภัย, เมล็ดพันธุ์ข้าว

- โครงการฯ ได้ถอดบทเรียนองค์ความรู้ในพื้นที่ ภายใต้โครงการความร่วมมือเพื่อจัดการปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะแบบบูรณาการในพื้นที่จังหวัดชัยนาท เป็นการศึกษาองค์ความรู้และประสบการณ์จากการทำงานของกลุ่มชาวบ้านใน 21 ตำบลของ จังหวัดชัยนาท ที่รวมตัวกันเป็นเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนร่วมกัน ด้วยการ สนับสนุนจากเครือข่ายภาคีความร่วมมือเพื่อการพัฒนาตำบลเข้มแข็งจังหวัดชัยนาท จากการ ทำงานร่วมกันตั้งแต่ปี 2550 จนถึงปี 2553 เพื่อ รวบรวมประสบการณ์การทำงานขององค์กร ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายของโครงการมาวิเคราะห์ และคัดกรองสิ่งที่มีคุณค่าที่ได้จากกระบวนการทำงานในพื้นที่ ในประเด็นงานรวมทั้งหมด 5 ชุดองค์ความรู้ เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว เครือข่ายกองทุนข้าวสาร เครือข่ายผักปลอดภัย เครือข่าย

ตำบลเข้มแข็ง และเครือข่ายปฎิอินทรีย์ชีวภาพ โดยคาดหวังว่าผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนได้มีโอกาสในการ
ทบทวนประสบการณ์และมีสรุปเป็นเอกสารที่มาจากการปฏิบัติจริงร่วมกัน และสามารถนำเอาข้อมูลไปใช้
ในการพัฒนาในการทำงาน

ทั้งในระดับปฏิบัติการในพื้นที่และระดับนโยบายต่อไป

ผลที่เกิดขึ้น - ได้องค์ความรู้จำนวน 5 ชุดประกอบด้วย ชุดเครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว ชุดเครือข่าย
กองทุนข้าวสาร ชุดเครือข่ายผักปลอดภัย ชุดเครือข่ายปฎิอินทรีย์ชีวภาพ และ
เครือข่ายตำบลเข้มแข็ง ซึ่งหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ตลอดจนบุคคลทั่วไป
สามารถ ศึกษาเรียนรู้นำไปใช้ประโยชน์ได้

12. สนับสนุนงานวิชาการ / ติดตามให้คำปรึกษา แนะนำ ประสานงานในด้านต่างๆ

- การสนับสนุนให้ความรู้ด้านวิชาการ แก่พื้นที่ตำบลเป้าหมาย
- การติดตามให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงานในด้านต่างๆ เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการตำบล
- การติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานในพื้นที่ตำบลเป้าหมาย

ผู้ติดตามให้คำปรึกษา	พื้นที่ตำบล
นายวันชัย เลิศฤทธิ์	นางลือ, บางหลวง, โพนางคำออก, ตลุก, ห้วยยูง
นายเดช รัชฎาวงศ์	เสือโฮก, เทียงแท้, โพนงาม, บางชุด, ดงคอน
นางยุพิน ขำนิล	ท่าชัย, หันคา, เด่นใหญ่, กะบกเตี้ย, วังหมั่น หนองมะโมง, สะพานหิน, วังตะเคียน
นายพชรดนัย ตาละ, นายพงศ์อุดม ศรีบุญปวน	กุดจอก, มะขามเต่า, ท่าฉนวน

- นายณรงค์ ผัดอ่อนอ้าย เจ้าหน้าที่ติดตามประสานงานโครงการฯ
- นางสาวเบญจมาศ เมตไตร เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการจังหวัด

ผลที่เกิดขึ้น - คณะกรรมการตำบลและเครือข่ายงานวิสาหกิจชุมชน มีความรู้ความเข้าใจในการ
ทำงานและสามารถบริหารจัดการได้ด้วยตนเองในระดับหนึ่ง
- ได้ทราบความเคลื่อนไหวรวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของแต่ละ
พื้นที่ ซึ่งจะสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาลงสู่พื้นที่ได้

13. สรุปบทเรียนการดำเนินงานโครงการ

การจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปบทเรียนร่วมกัน ในวันที่ 20 สิงหาคม 2553 ณ โรงเรียนอนุบาลชัยนาท และโรงเรียนชัยนาทพิทยาคม โดยมีผู้เข้าร่วมเวทีจำนวนทั้งสิ้น 400 คน ประกอบไปด้วย แกนนำชุมชนในพื้นที่ทั้ง 21 ตำบล คณะทำงานโครงการฯ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ซึ่งมีท่านผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท (นายจำลอง โพธิ์สุข) มาเป็นประธานในพิธีปิดเวทีสรุปบทเรียน พร้อมทั้งมอบใบประกาศนียบัตร “นักจัดการเศรษฐกิจครอบครัวด้วยบัญชีครัวเรือน” แก่ครอบครัวที่จัดทำบัญชีต่อเนื่องระยะเวลา 1 ปี (12 เดือน) จำนวนทั้งสิ้น 2,381 คน

ผลที่เกิดขึ้น - โครงการฯ ได้ข้อสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา รวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการฯ นอกจากนี้ยังได้เสนอข้อคิดเห็นแนวทางที่จะดำเนินงานต่อไปในอนาคต

14. สรุปรายงาน / การประเมินผล

- ตรวจสอบการดำเนินงานในพื้นที่/รวบรวมข้อมูลการดำเนินงานโครงการ/จัดสรุป/พิมพ์เป็นเอกสารส่งให้ผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ครั้ง (6 เดือน/12 เดือน/18 เดือน)
 - * รายงานงวดที่ 1 (ระหว่างเดือนมีนาคม-สิงหาคม 2552)
 - * รายงานงวดที่ 2 (ระหว่างเดือนกันยายน 2552 – กุมภาพันธ์ 2553)
 - * รายงานฉบับสมบูรณ์ (ระหว่างเดือน มีนาคม 2552-สิงหาคม 2553)

ผลที่เกิดขึ้น - ได้ทราบข้อมูลผลการดำเนินงานต่างๆ ของโครงการฯ ทั้งด้านกิจกรรม/งบประมาณ อันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานและการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการฯ รวมทั้งบุคคลทั่วไป

15 สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรภาคี

- เข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน ตามความเหมาะสม หรือได้รับมอบหมายจาก สกว.
- การเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้การดำเนินงาน โครงการความร่วมมือฯ จ.ชัยนาท

วันเดือนปี	กิจกรรม	สถานที่	ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
1-2 เมษายน 2552	แลกเปลี่ยนการดำเนินงาน โครงการความร่วมมือฯ ทั้ง 17 จังหวัด	อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม	นางยุพิน ขำนิล นางปาน เอี่ยมสุภา นายณรงค์ ผัดอ่อนอ้าย นางสาวเบญมาศ เมตไตร
2-3 พฤษภาคม 2552	สัมมนางานสร้างสุขภาพกลาง	จ.พระนครศรีอยุธยา	นางยุพิน ขำนิล นางปาน เอี่ยมสุภา นายณรงค์ ผัดอ่อนอ้าย นางกิมเสียง เรืองเทศ นางสาวเบญมาศ เมตไตร
6 มิถุนายน 2552	เวทีแลกเปลี่ยนการดำเนินงาน โครงการความร่วมมือฯ กับ จ.ชัยนาท กับสถาบันการ จัดการเพื่อสังคม	จ.ปราจีนบุรี	นางยุพิน ขำนิล นายณรงค์ ผัดอ่อนอ้าย
29 มิถุนายน 2552	เวทีแลกเปลี่ยนการดำเนินงาน โครงการความร่วมมือฯ จ.ชัยนาท กับโครงการความ ร่วมมือฯ ภาคอีสาน	จ.ขอนแก่น	นางยุพิน ขำนิล นายณรงค์ ผัดอ่อนอ้าย นายพชรดนัย ตาคะ นางสาวเบญมาศ เมตไตร
7-8 สิงหาคม 2552	แลกเปลี่ยนการดำเนินงาน โครงการความร่วมมือฯ ทั้ง 17 จังหวัด	อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม	นางยุพิน ขำนิล นางปาน เอี่ยมสุภา นางสาวเบญมาศ เมตไตร

วันเดือนปี	กิจกรรม	สถานที่	ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
16-17 ตุลาคม 52	เวทีแลกเปลี่ยนการดำเนินงานโครงการฯ/ศึกษาดูงานในพื้นที่ร่วมกับจังหวัดนครราชสีมา	-ที่ทำการโครงการฯ -ศึกษาดูงานในพื้นที่ เครือข่ายผักปลอดภัย ตำบลหัวยุ้ง เครือข่ายปุยอินทรีฯ ชีวภาพ ตำบลนางลือ และ กลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านท่าทราย ตำบลบางหลวง	-คณะกรรมการจังหวัด 12คน -คณะกรรมการเครือข่ายผักปลอดภัย จำนวน 19 คน -คณะกรรมการเครือข่ายปุยอินทรีฯชีวภาพ 29 คน และ คณะกรรมการกลุ่มแปรรูปสมุนไพร 7 คน
13 พฤศจิกายน 52	เวทีประสานความร่วมมือกับ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน	-ที่ทำการโครงการฯ	-คณะทำงานโครงการฯ
13 พฤศจิกายน 52	เวทีประสานความร่วมมือกับท่านผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท/รองผู้ว่าฯ จ.ชัยนาท	-ห้องผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท	-คณะทำงานโครงการฯ
15-16 ธันวาคม 52	เวทีแลกเปลี่ยนการทำบัญชีครัวเรือนที่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น	อ.บางคนที่ จ.สมุทรสงคราม	-แกนนำชาวบ้านและผู้ประสานงาน สกว. นางวาสนา ยังถิ่น นายประเทือง ยังถิ่น นางสำเริง สาลี ผบ.กมลพร หมวดชุดทด นส.เบญจมาศ เมตไตร
17-18 ธันวาคม 52	เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรภาคี 17 จังหวัด	อ.บางคนที่ จ.สมุทรสงคราม	-คณะกรรมการจังหวัด นายเดช รัชฎาวงศ์ รท.ชัยพร วรรณพัฒน์ นายดาวเรือง บานเย็น นายสะอาด พวงพุ่ม นายพชรดนัย ตาคะ นายณรงค์ ผัดอ่อนอาย นางปราณี เมฆอัม นางยุพิน จำนัล นส.เบญจมาศ เมตไตร

วันเดือนปี	กิจกรรม	สถานที่	ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
8 มกราคม 2553	งานวิจัยข้าว สกว. ฝ่ายเกษตร โดย รศ.ดร.มาณะศิริเชาวกุล	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท อ.มโนรมย์	แกนนำชุมชน 4 คน ต.สะพานหิน / ต.บางหลวง
1-3 เมษายน 2553	เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรภาคี 17 จังหวัด	อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม	นางยุพิน ขำนิล นางปาน เอี่ยมสุภา นางสาวเบญจมาศ เมตไตร นายณรงค์ ผัดอ่อนอ้าย
5 พฤษภาคม 2553	แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในพื้นที่ที่เกิดผลรูปธรรม	สำนักงาน หัวหน้าโครงการ ความร่วมมือฯ กรุงเทพฯ	นางยุพิน ขำนิล นายณรงค์ ผัดอ่อนอ้าย นางสาวเบญจมาศ เมตไตร
24-27 มิถุนายน 2553	ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโครงการความร่วมมือฯ	จ.กาฬสินธุ์	คณะกรรมการ 13 คน
10 กรกฎาคม 2553	ประชุมงาน สกว.	สำนักงาน สกว. กรุงเทพฯ	นายเดช รัชฎาวงศ์ นายณรงค์ ผัดอ่อนอ้าย นางยุพิน ขำนิล นางปาน เอี่ยมสุภา นางสาวเบญจมาศ เมตไตร
22 กรกฎาคม 2553	วิทยากร สอนการทำบัญชีครัวเรือน	ศูนย์ฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จ.นครปฐม	นายณรงค์ ผัดอ่อนอ้าย นางสาวเบญจมาศ เมตไตร นางชนัดดา ชนะสุกถนิม นางสมหมาย เจือจาน นางบรรจบ ศิริ
5-7 สิงหาคม 2553	เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรภาคี 17 จังหวัด	อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม	นางยุพิน ขำนิล นางปาน เอี่ยมสุภา นายณรงค์ ผัดอ่อนอ้าย นายพชรดนัย ตาคะ นายสุพรรณธน์ จันทรศรี นางสาวเบญจมาศ เมตไตร นางประทีปทิพย์ ปุยสำลี

วันเดือนปี	กิจกรรม	สถานที่	ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
25 สิงหาคม 2553	ศึกษาดูงาน การปลูกผักปลอดสารพิษ	ไร่ประทับใจ อ.หนองปรือ จ.กาญจนบุรี	เครือข่ายผักปลอดภัย 4 ตำบล จำนวน 20 คน

ผลที่เกิดขึ้น - ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงานระหว่างภาคีอื่นๆ ทำให้ได้องค์ความรู้ต่างๆ นำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานโครงการฯ

- ได้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานโครงการความร่วมมือฯ จ.ชัยนาท

16. ประชาสัมพันธ์

- เผยแพร่การดำเนินงานของโครงการฯ ตามสื่อต่าง เช่น หนังสือพิมพ์/วิทยุ/หอกระจายข่าว/การประชุม ฯลฯ

สื่อ/ช่องทาง	จำนวนครั้ง
- หนังสือพิมพ์นันทชัย	46 ครั้ง เดือนละ 2 ครั้ง ในคอลัมน์บูรณาการสืบสานคุณภาพชีวิต
- หอกระจายข่าว	ในพื้นที่หมู่บ้าน/ตำบล เป้าหมาย
- การประชุม	จำนวน 18 ครั้ง

ผลที่เกิดขึ้น - ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ได้ทราบผลการดำเนินงาน ความเคลื่อนไหวของการดำเนินงานของโครงการความร่วมมือฯ จ.ชัยนาท

17. การประชุมคณะกรรมการโครงการและคณะทำงานจังหวัด

- ประชุมของคณะกรรมการโครงการฯ จำนวน 27 คน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ในการทำงาน รวมทั้งปัญหา/อุปสรรค ในการดำเนินงานทุก 2 เดือน
- ประชุมคณะทำงานโครงการฯ จำนวน 17 คน เพื่อทบทวนและวางแผนในการดำเนินงานทุก 2 เดือน/ครั้ง

คณะกรรมการโครงการ	
ครั้งที่	วันเดือนปี
1	24 เมษายน 2552
2	19 มิถุนายน 2552
3	19 สิงหาคม 2552
4	6 ตุลาคม 2552
5	27 ธันวาคม 2552
6	11 กุมภาพันธ์ 2553
7	23 เมษายน 2553
8	17 พฤษภาคม 2553
9	7 กรกฎาคม 2553

คณะทำงานโครงการ	
ครั้งที่	วันเดือนปี
1	20 เมษายน 2552
2	24 พฤษภาคม 2552
3	19 กรกฎาคม 2552
4	19 กันยายน 2552
5	3 พฤศจิกายน 2552
6	6 มกราคม 2553
7	1 กรกฎาคม 2553

ผลที่เกิดขึ้น – คณะกรรมการโครงการฯ และคณะทำงาน ได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคในการทำงานแต่ละพื้นที่ และมีความเข้าใจในการดำเนินโครงการมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

บทเรียนการทำงานที่ได้จากพื้นที่ และ

บทเรียนการแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะ

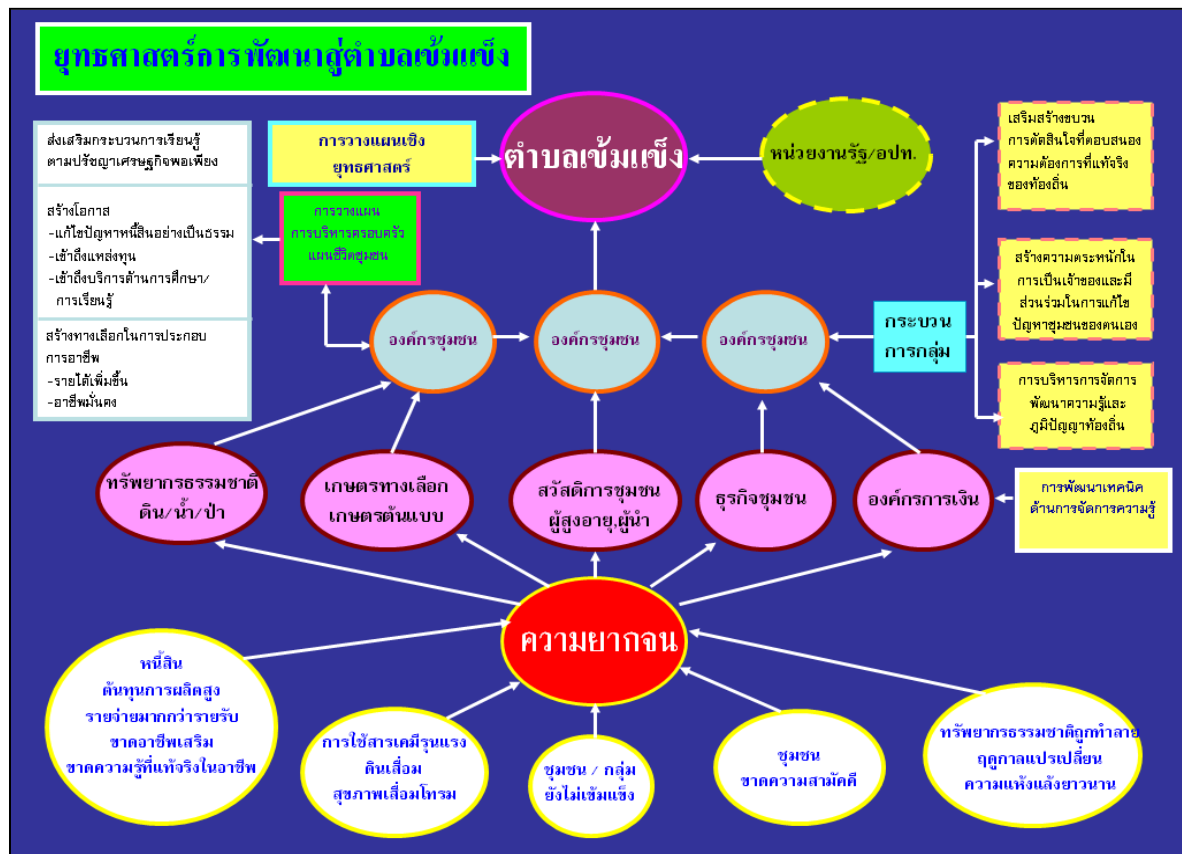
1. การกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน

การกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน ถือว่าเป็นส่วนสำคัญเพราะเป็นการกำหนดกรอบการทำงานให้เป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมายที่วางไว้ โครงการความร่วมมือเพื่อจัดการปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะแบบบูรณาการในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ใช้เวลาดำเนินการจำนวน 37 เดือน คณะกรรมการโครงการฯ ได้ตั้งเป้าหมายไปที่ตำบลว่าจะทำอย่างไรให้เกิดตำบลเข้มแข็ง โดยเริ่มจากคนในชุมชนเป็นผู้ทำเพื่อตัวเองและเพื่อชุมชน เมื่อตำบลเข้มแข็งแล้วคงจะลดปัญหาความยากจนลงได้ จึงได้มองไปที่ปัญหาความยากจน ของคนในชุมชนในพื้นที่ ซึ่งเกิดจากสาเหตุหลายปัจจัยอัน ได้แก่ ดันทุนการผลิตสูง หนี้สิน รายจ่ายมากกว่ารายรับ ขาดอาชีพเสริม ขาดความรู้ที่แท้จริงในอาชีพ การใช้สารเคมีรุนแรง ดินเสื่อม สุขภาพอ่อนแอ ชุมชน/กลุ่ม ยังไม่เข้มแข็ง ชุมชนขาดความสามัคคี ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย ฤดูกาลแปรเปลี่ยน ความแห้งแล้งยาวนานขึ้น หลังจากนั้นได้มองไปที่ทุนเดิมที่มีอยู่ในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า เกษตรทางเลือก สวัสดิการชุมชน ผู้สูงอายุและผู้นำ ธุรกิจชุมชน และ องค์กรการเงิน ซึ่งได้รับการพัฒนาด้านเทคนิค ด้านการจัดการความรู้/วัสดุอุปกรณ์ และอื่นๆ จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน เมื่อรู้ปัญหาความยากจน ทุนเดิมที่มีอยู่ จึงทำให้เกิดแนวทางในการพัฒนาออกเป็น 2 ด้าน คือ

1) **ด้านครัวเรือน** เน้นการวางแผนการบริหารครอบครัวโดยใช้แผนชีวิตชุมชน (บัญชีครัวเรือน) เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการสร้างโอกาสเรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินอย่างเป็นธรรม การเข้าถึงแหล่งทุน และเข้าถึงบริการด้านการศึกษาและการเรียนรู้ รวมทั้งสร้างทางเลือกในการประกอบอาชีพทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นมีอาชีพมั่นคง

2) **ด้านกระบวนการกลุ่ม** เพื่อเสริมสร้างกระบวนการตัดสินใจที่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น การสร้างความตระหนักในการเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชนของตนเอง และการบริหารจัดการพัฒนาความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

การส่งเสริมทั้ง 2 ด้านนี้คาดว่าจะเป็นการวางแผนในเชิงยุทธศาสตร์ทำให้เกิดตำบลเข้มแข็งได้ และมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ / อปท. เข้าไปเสริมหนุนเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาความยากจน

2. การจัดกลไกการทำงาน/ การประสานภาคี

2.1. การจัดการกลไกทำงาน

ระยะเวลา 37 เดือนของการดำเนินงานโครงการความร่วมมือเพื่อจัดการปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคมและสุขภาวะแบบบูรณาการในพื้นที่จังหวัดชัยนาท **การจัดกลไกการทำงานถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุด** เพราะฉะนั้นสิ่งแรกที่คิดก่อนที่จะเริ่มจัดทำโครงการ มองไปที่ “คน + พื้นที่” ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจและเชื่อว่าถ้ามีคนที่ดีคนเคย ทำงานร่วมกันมาก่อน คาดว่างานสำเร็จไปแล้ว 50% การค้นหาคนก็ต้องมองไปที่พื้นที่เป้าหมายเป็นหลัก อาจเป็นแกนนำชุมชน (ประธานกลุ่ม /ชมรม /เครือข่าย) ผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้ช่วย กรรมการหมู่บ้าน เป็นต้น) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต. สมาชิกสภาเทศบาล (สท.) อาสาสมัคร ผู้ทรงคุณวุฒิ ข้าราชการเกษียณ และนักพัฒนา ซึ่งเป็นบุคคลที่จะต้องเปิดใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นและมีแนวคิดมุ่งมั่นพัฒนาในลักษณะองค์รวม คือ ไม่ยึดติดประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ไม่คิดยึดในแนวความคิดและตัวบุคคล **มีจิตสาธารณะ** เป็นบุคคลที่คิดและเสียสละเพื่อส่วนร่วม ไม่เรียกร้องผลประโยชน์อันไม่พึงมีพึงได้เข้าตัวเอง เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าและมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว มีความมุ่งมั่นและอดทน เป็นคนที่มีความตั้งใจที่จะเห็นการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขปัญหอย่างแท้จริง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และที่สำคัญต้องได้รับ **ศรัทธาและการยอมรับ** เป็นคนที่มีบารมี มีความสามารถในการเรียนรู้ รับรู้ และการนำเสนอสื่อสาร สร้างความเข้าใจเป็นที่

ยอมรับในชุมชน มีความสนใจใฝ่รู้ เอาใจใส่จริงใจ ร่วมทำเป็นตัวอย่างที่ดีในชุมชน เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานและบุคคลภายนอก จะเป็นปัจจัยเอื้อที่ทำให้ประชาชนให้การยอมรับมากขึ้น

**“ บ้างเก่งปี่ฆ้องกลองระนาด ยังสามารถร่วมเล่นเป็นวงได้
เก่งของคนแต่ละอย่างต่างกันไป รวมกันไว้เป็นพลังแต่ยังคงคุณ ”**

กลไกการทำงาน of โครงการความร่วมมือฯ จ.ชัยนาท มีบุคคลที่มีความหลากหลายในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาของชนชัยนาทตั้งแต่ระดับพื้นที่ในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด หลังจากได้บุคคลที่มีอุดมการณ์ร่วมกันแล้ว กระบวนการแรก คือ การมาสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันโดยใช้หลักการการทำงานแบบมีส่วนร่วม **ร่วมแลกเปลี่ยน**(ระดมความคิด ระดมสมอง) **ร่วมปันความคิด** (เปิดเผย เปิดใจ) **ร่วมลิขิตอนาคต** (กำหนดรูปแบบ/วิธีการ) **ร่วมกำหนดตนเอง** (กำหนดแผนปฏิบัติการ)

การดำเนินงานโครงการฯ ได้มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจนว่าใครอยู่ตรงไหนทำอะไรบ้าง จึงได้เกิดคณะกรรมการขึ้นเพื่อขับเคลื่อนงานในระดับจังหวัดและในระดับพื้นที่ จำนวน 6 ชุด ประกอบด้วย

ชุดที่ 1 คณะกรรมการโครงการระดับจังหวัด จำนวน 27 คน ประกอบด้วยผู้ประสานงานตำบลๆ ละ 1 คนมาจากตำบลในพื้นที่เป้าหมาย รวม 21 คน และนักพัฒนา/ผู้นำชุมชน /แกนนำชุมชน/ข้าราชการ/และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนอีก 6 คน

บทบาทหน้าที่

- ควบคุม ดูแล การดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
- รับฟังปัญหา/ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
- มีหน้าที่สร้างความเข้าใจในการทำแผนชีวิตชุมชนระดับตำบล อำเภอ จังหวัด
- เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานของโครงการเพื่อให้บุคคลทั่วไปรับทราบ
- อำนวยความสะดวกในด้านการบริหารจัดการโครงการ
- มีการประชุมเดือนละ 1 ครั้งเพื่อรายงานความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานในแต่ละตำบล พร้อมปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงานในด้านต่างๆ

ชุดที่ 2. ผู้ประสานงานระดับอำเภอ จำนวน 8 คน มาจากเขตอำเภอทั้ง 8 อำเภอของจังหวัดชัยนาท ซึ่งตัวแทนตำบลในพื้นที่เป้าหมายจะเป็นผู้คัดเลือก อำเภอๆ ละ 1 คน

บทบาทหน้าที่

- เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ/ตำบล
- เป็นตัวแทนในการดูแลและอำนวยความสะดวกกับคณะกรรมการตำบล โดยได้มีการจัดประชุมพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรียนรู้ในการดำเนินงานในพื้นที่ทั้ง 21 ตำบลเป็นประจำทุกเดือน

ชุดที่ 3. คณะกรรมการตำบล จำนวน 21 ตำบลจาก 234 หมู่บ้าน รวม 274 คน โดยการค้นหาผู้นำชุมชนมาเป็นทีมในการดำเนินงานในพื้นที่ ซึ่งมีตัวแทนแต่ละหมู่บ้าน 1-3 คน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ได้แก่ ประธาน, รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก กรรมการฯ

บทบาทหน้าที่คณะกรรมการตำบล

- เป็นนักพัฒนาชุมชน โดยคิดเป็น ทำเป็น แก้ไขปัญหาได้
- เป็นแกนนำชักจูงเครือข่ายและสร้างความตระหนักในการเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนของตนเอง
- ประสานงานในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนในหมู่บ้านของตนเอง ระหว่างคนในชุมชน กับ โครงการฯ และองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง
- สามารถเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ โครงการฯ ได้
- ให้คำปรึกษาแนะนำ และติดตาม รวบรวมข้อมูลในการจัดทำแผนชีวิตชุมชน

ภารกิจ

1. จัดประชุมพูดคุยงานด้านพัฒนาชุมชนของตำบลในการจัดการปัญหาความยากจนฯ อย่างน้อยเดือนละครั้ง
2. เก็บรวบรวมแบบบันทึกรายรับ-รายจ่าย ในแต่ละเดือน
3. สรุป วิเคราะห์ข้อมูลแบบบันทึกรายรับ-รายจ่าย ในการจัดการปัญหาความยากจนฯ
4. จัดเวทีชุมชนระดับหมู่บ้านและตำบล
5. จัดเวทีสรุปประเด็นปัญหาร่วมเพื่อหาแนวทางในการจัดการปัญหาความยากจนฯ
6. จัดทำข้อมูลแผนชุมชนระดับตำบล
7. ประสานงานด้านต่างๆ ในการขับเคลื่อนงาน

ชุดที่ 4. คณะวิทยากรกระบวนการ จำนวน 40 คน มาจาก คณะกรรมการจังหวัด ผู้ประสานงานอำเภอ คณะกรรมการระดับตำบล ที่มีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ชุมชนได้

บทบาทหน้าที่

1. จัดหลักสูตรในการฝึกอบรมให้กับคณะทำงานในแต่ละระดับ
2. เป็นวิทยากรกระบวนการในการจัดเวที ประชุม อบรม สัมมนา

ชุดที่ 5. คณะทีมพี่เลี้ยงตำบล จำนวน 4 พื้นที่ (โซน) เพื่อเตรียมความพร้อมในการฝึกคณะทำงาน ตำบลให้เป็นนักพัฒนาหรือเป็นวิทยากรกระบวนการได้เต็มรูปแบบ โดยคัดเลือกจากวิทยากรกระบวนการ ที่เป็น NGO จำนวน 4 คนๆ ละ เฉลี่ยประมาณ 5-6 ตำบล คอยเป็นพี่เลี้ยง ให้คำปรึกษา แนะนำ ประสานงาน

ผู้ติดตามให้คำปรึกษา	พื้นที่ตำบล
นายวันชัย เลิศฤทธิ์	นางลือ, บางหลวง, โพนางคำออก, ตลุก, ห้วยงู
นายเดช รัชฎาวงศ์	เสือโฮก, เทียงแท้, โพนงาม, บางซุด, ดงคอน
นางยุพิน จำนิต	ท่าชัย, หันคา, เค้นใหญ่, กะบกเตี้ย, วังหมัน หนองมะโมง, สะพานหิน, วังตะเคียน
นายพงศ์อุดม ศรีบุญปวน และนายพชรดนัย ตาคะ	กุดจอก, มะขามเฒ่า, ท่าฉนวน

ชุดที่ 6. คณะอาสาสมัครในการจัดเก็บข้อมูล จำนวน 21 ตำบล ทั้งหมด 234 หมู่บ้าน รวม 1,185 คน เป็นบุคคลที่มีจิตอาสาในการทำงานเก็บข้อมูลครัวเรือน ซึ่งทุกๆ คน จะได้รับความรู้วิธีการจัดเก็บข้อมูล ถือเป็นเรื่องที่สำคัญมากของการทำงาน เพราะต้องเน้นการเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่เป็นจริง และที่สำคัญระยะการจัดเก็บข้อมูลข้อมูลใช้ระยะเวลานาน กล่าวคือ โครงการฯ ระยะที่ 1 ใช้เวลาจัดเก็บข้อมูล 4 เดือน และโครงการระยะที่ 2 ใช้ระยะเวลานานถึง 1 ปีหรือ 12 เดือน

มีบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัคร

- รับแบบบันทึกแล้วส่งมอบให้ครัวเรือนในหมู่บ้าน
- ชี้แจงการลงรายการในแบบบันทึก
- ติดตาม ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจแก่ครัวเรือน
- เก็บรวบรวมแบบบันทึกจากครัวเรือน
- ส่งมอบให้กับคณะกรรมการตำบล
- รับแบบสรุปข้อมูล ส่งคืน ครัวเรือน
- ช่วยวิเคราะห์ข้อมูลรวมของหมู่บ้าน
- ประชาสัมพันธ์ข่าวสารความเคลื่อนไหวของโครงการฯ

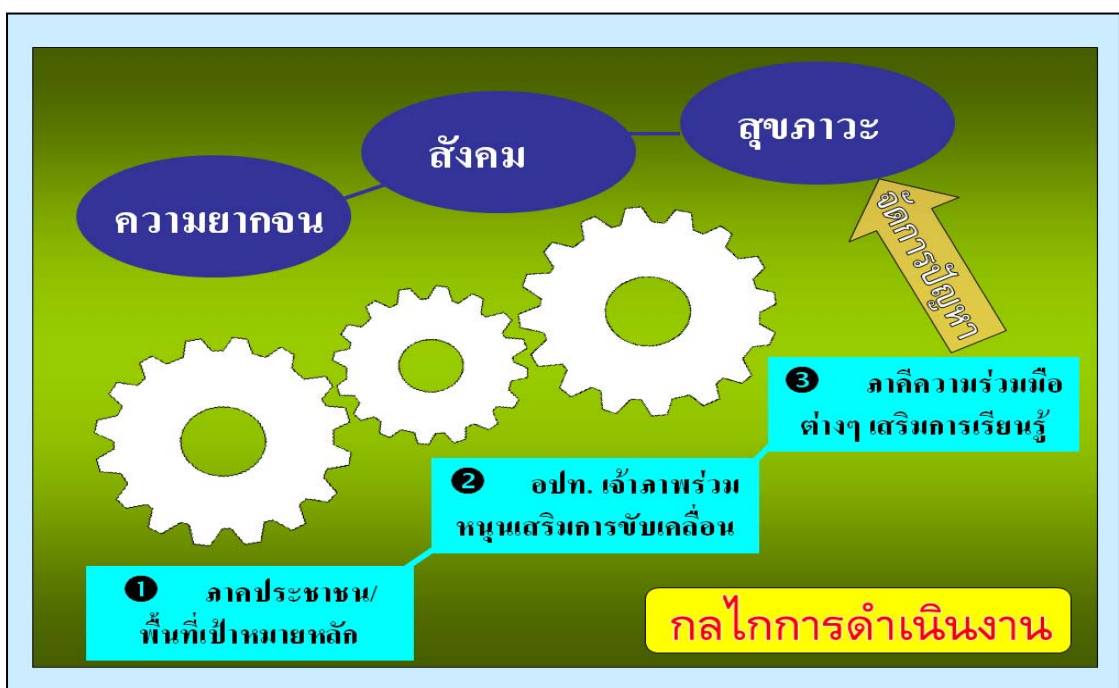
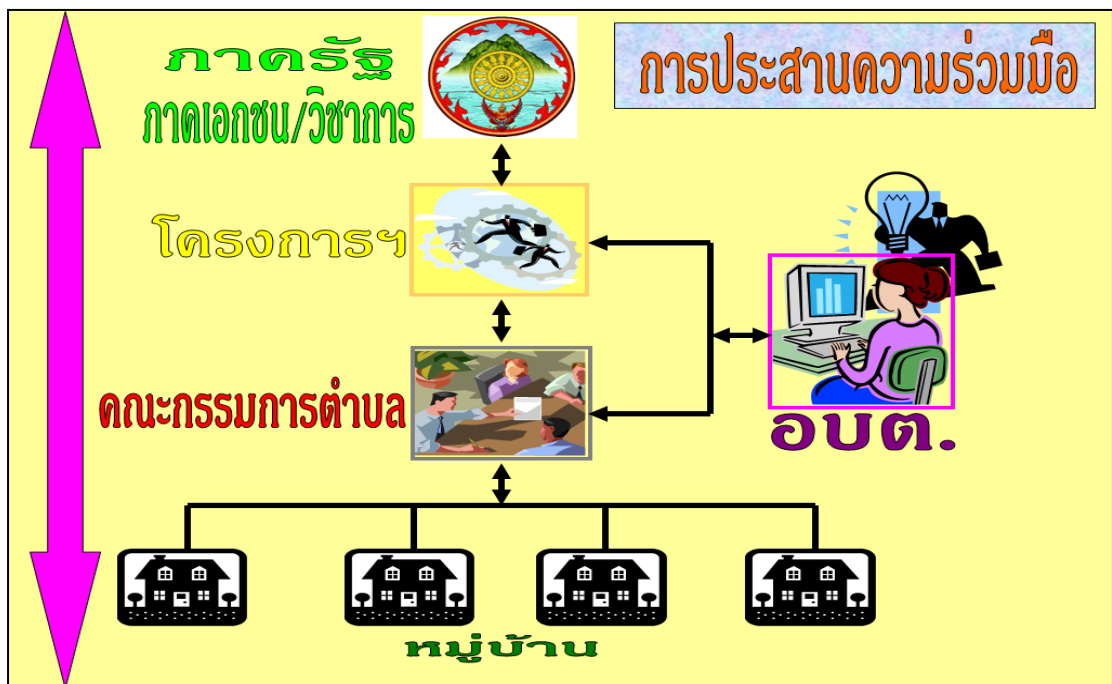
2.2. การประสานภาคีเพื่อการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชัยนาท

ในการดำเนินงานคณะกรรมการโครงการฯ ระดับจังหวัด นำทีมงานเข้าไปพบท่านผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด/อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามลำดับ เพื่อชี้แจงการดำเนินงานโครงการฯ ให้รับทราบและขอคำแนะนำ รวมทั้งประสานความร่วมมือในด้านต่างๆ ที่จะดำเนินงานโครงการฯ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ลำดับที่	หน่วยงาน/องค์กร	บทบาทหน้าที่
1	ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท (นายจำลอง โพธิ์สุข)	ที่ปรึกษา / สนับสนุนงานทุกๆ ด้าน
2	รองผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท (นางพรณี งามจำ)	ที่ปรึกษา / สนับสนุนงานทุกๆ ด้าน
3	นายอำเภอ ทั้ง 8 อำเภอ	ที่ปรึกษา / สนับสนุนงานทุกๆ ด้าน
4	สำนักงานจังหวัดชัยนาท	สนับสนุนข้อมูล/วิชาการ
5	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดชัยนาท	สนับสนุนบุคลากร/วิชาการ/งบประมาณ
6	สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จ.ชัยนาท	สนับสนุนข้อมูล/ผลักดันนโยบาย
7	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ฯ	สนับสนุนบุคลากร/วิชาการ/งบประมาณ
8	สำนักงานจัดหางานจังหวัดชัยนาท	สนับสนุนบุคลากร/วิชาการ/งบประมาณ
9	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดชัยนาท	สนับสนุนบุคลากร/วิชาการ/งบประมาณ
10	สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท	สนับสนุนบุคลากร/วิชาการ/งบประมาณ
11	ศูนย์วิจัยข้าวชัยนาท	สนับสนุนบุคลากร/วิชาการ/งบประมาณ
12	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท	สนับสนุนบุคลากร/วิชาการ/งบประมาณ
13	สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดชัยนาท	สนับสนุนบุคลากร/วิชาการ/งบประมาณ
14	สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดชัยนาท	สนับสนุนบุคลากร/วิชาการ/งบประมาณ
15	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยนาท	สนับสนุนบุคลากร/วิชาการ/งบประมาณ
16	ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ชัยนาท	สนับสนุนบุคลากร/วิชาการ/งบประมาณ
17	ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยนาท	สนับสนุนบุคลากร/วิชาการ/งบประมาณ
18	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบฯ (กสณ.)	สนับสนุนบุคลากร/วิชาการ/งบประมาณ
19	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดชัยนาท	สนับสนุนบุคลากร/วิชาการ/งบประมาณ
20	สำนักงานประมงจังหวัดชัยนาท	สนับสนุนบุคลากร/วิชาการ/งบประมาณ
21	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยนาท	สนับสนุนบุคลากร/วิชาการ/งบประมาณ
22	องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยนาท	สนับสนุนบุคลากร/วิชาการ/งบประมาณ
23	สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท	สนับสนุนบุคลากร/วิชาการ/งบประมาณ
24	สมาคมพัฒนาผู้ประกอบการผู้สูงอายุชนบท	สนับสนุนบุคลากร/วิชาการ/งบประมาณ
25	สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดชัยนาท	สนับสนุนบุคลากร/ประสาน/งบประมาณ

เทคนิคการประสานภาคีให้ได้ผล

1. จะต้องมีความคุ้นเคยกันก่อน ไม่ถือตัว
2. มีความจริงใจต่องานที่ทำ
3. เข้าพบสม่ำเสมอเพื่อพูดคุยหรือรายงานผลที่ผ่านมาให้รับทราบหรือขอความช่วยเหลือเพิ่ม
4. ถ้ากรณีประสานภาคีไม่ได้ผล ควรเปลี่ยนบุคคลที่มีความคุ้นเคย สนับสนุน หรือเกรงใจกันเข้าไปประสานแทน เช่น เป็นเพื่อน เป็นญาติ เป็นครู-ลูกศิษย์ ฯลฯ
5. หลีกเลี่ยงการเข้าพบเพียงลำพังคนเดียว ควรไปเป็นทีมจะดีกว่า

3. บัญชีครัวเรือนแก็จน สร้างคนชนาต แซ่แม้ง...???

3.1. วิธีการจัดเก็บข้อมูลครัวเรือน

การแก้ไขปัญหาความยากจน ปัญหาสังคม และปัญหาด้านสุขภาวะ ข้อมูลเป็นสิ่งที่ใช้เป็นฐานคิดในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และกำหนดกิจกรรมแก้ไขปัญหาของชุมชน ข้อมูลรายรับรายจ่ายครัวเรือนถือเป็นข้อมูลที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง ตามคำขวัญของโครงการฯ ที่ว่า “แก็จนเริ่มต้นด้วย...คิดเป็น” “คิดเป็น...เมื่อได้เห็นข้อมูล” เพราะถือว่าข้อมูลรายรับรายจ่ายครัวเรือนนั้น เป็นข้อมูลที่ระบุถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของครัวเรือนและชุมชน ดังนั้น โครงการความร่วมมือฯ จังหวัดชัยนาท จึงได้เน้นถึงความสำคัญการจัดเก็บข้อมูลรายรับรายจ่ายครัวเรือนเป็นอย่างยิ่ง

การจัดเก็บข้อมูล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	ระยะเวลาการจัดเก็บ
โครงการฯ ระยะที่ 1	234	11,850	4 เดือน
โครงการฯ ระยะที่ 2	234	2,381	12 เดือน

แก็จนเริ่มต้นด้วย...คิดเป็น

คิดเป็น...เมื่อได้เห็นข้อมูล...?

“จังหวัดชัยนาท เป็นจังหวัดแรก ที่พิสูจน์ให้เห็นผลที่ชัดเจนว่า บัญชีครัวเรือนสามารถกระตุ้นให้คนเปลี่ยนวิถีคิดและพฤติกรรมที่เป็นรูปธรรม ไม่ใช่เพียงแค่ลดรายจ่าย แต่เรายังเห็นการเปลี่ยนพฤติกรรม การบริโภค การออม การผลิต การการร่วมแรงกันของคนในครอบครัวและชุมชนที่ปลดหนี้สินเกิดควมมีเหตุผล ความพอประมาณ และภูมิคุ้มกันของครอบครัวในการจัดการกับเศรษฐกิจของตนเอง”

ดร.ลีลาภรณ์ บัวสาย รองผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ปัจจัยความสำเร็จของจังหวัดชัยนาทในการจัดเก็บข้อมูลรายรับรายจ่ายครัวเรือน มีดังนี้

1. คณะกรรมการโครงการฯ คณะกรรมการตำบล อาสาสมัครหมู่บ้าน ได้รับการฝึกอบรมความรู้ชัดเจนในแบบบันทึกข้อมูลรายรับรายจ่ายบัญชีครัวเรือน โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และสถาบันประชากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ทำให้การไปถ่ายถอดให้กับครัวเรือนในการจัดทำแบบบันทึกข้อมูลรายรับรายจ่าย เข้าใจง่ายขึ้น

2. อาสาสมัครหมู่บ้าน มีความสนใจเอาใจใส่ มีการติดตาม ให้คำแนะนำแก่ครัวเรือนที่จัดทำบัญชีครัวเรือน อย่างต่อเนื่อง โดยใช้กลยุทธ์ อาสาสมัคร 1 คน รับผิดชอบต่อครัวเรือน 5-10 คน ซึ่งจะมีความลำบาก ความยุ่งยาก เพียงแค่ในช่วงระยะแรกๆ ประมาณ 1-3 เดือน เพราะช่วงแรกครัวเรือนอาจลงบันทึกข้อมูลผิดพลาดบ้างเล็กน้อยแต่เมื่อครัวเรือนได้เข้าใจในการลงบันทึกมากขึ้น อาสาสมัครก็เพียงคอยไปติดตามและจัดเก็บมาข้อมูลมาเท่านั้น กลยุทธ์ที่สำคัญในการกระตุ้นให้แต่ละครอบครัวเรือนได้จัดทำบัญชีนั้นก็คือ การยกย่องให้เกียรติให้ความสำคัญต่อครัวเรือนที่ทำบัญชี อาทิเช่น มีการมอบสิ่งของเล็กๆ น้อยๆ (สบู่ ยาสีฟัน น้ำยาล้างจาน ยาหม่องฯ) การประกาศให้คนทั้งหมู่บ้านทั้งตำบลได้รับทราบว่ามีครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยการมอบธงตราสัญลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ไว้ประดับหน้าบ้าน และการมอบใบประกาศเกียรติคุณ โดยจังหวัดชัยนาท ลงนามโดย ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท (นายจำลอง โพธิ์สุข) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย)

3. การรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ข้อมูลบัญชีครัวเรือนที่ได้ โดยคณะกรรมการตำบล จะดำเนินการเป็นประจำทุกๆ เดือนในการประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการตำบล ซึ่งการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เป็นการทำให้หมู่บ้าน ตำบล รู้สึกตื่นตัวกับข้อมูลที่ได้ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนและเปรียบเทียบข้อมูลกันในระดับตำบล จึงเกิดประเด็นคำถามที่ว่า “**ข้อมูลที่จัดเก็บ ถ้าไม่ได้นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลนั้นไร้ซึ่งความหมาย**” ในการวิเคราะห์ข้อมูลจังหวัดชัยนาท ได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดย **ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย** ที่ให้คำแนะนำวิธีการวิเคราะห์ เบื้องต้น และ**รศ.ดร.สุธีระ ประเสริฐสรรค์** เป็นวิทยากรให้ความรู้วิธีการวิเคราะห์จำนวน 2 ครั้ง จึงทำให้คณะกรรมการฯ มีความมั่นใจและเชื่อมั่นในเรื่องข้อมูลบัญชีครัวเรือน เพื่อใช้ในการคิดการตัดสินใจและแก้ไข ปัญหาของชุมชนอันนำไปสู่แผนชุมชน

สรุปเทคนิคสำคัญในการจัดทำข้อมูล

สิ่งแรกต้องจัดเวทีให้ความรู้และสร้างความเข้าใจ / ประชาสัมพันธ์สม่ำเสมอ ทั้งด้านหอกระจายข่าว หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น และอื่นๆ เพื่อให้ประชาชน แก่นนำ ผู้นำชุมชน หน่วยงานในท้องถิ่น ให้รู้รับทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการฯ

ผู้จัดเก็บ (อาสาสมัครหมู่บ้าน ในการจัดเก็บข้อมูล)

1. ต้องมี**ทีมงาน**รับผิดชอบ (คณะกรรมการตำบล)
2. ต้องมี**ความรู้** ผ่านการอบรมเกี่ยวกับแบบบันทึกรายรับ-รายจ่ายครัวเรือน